29. међународни Педагошки форум сценских уметности

МУЗИЧКА ПЕДАГОГИЈА У ОГЛЕДАЛУ СТРУКЕ, НАУКЕ И ИЗВОЂАШТВА – САВРЕМЕНА УЧИОНИЦА КАО ПРОСТОР ЗА ИЗРАЖАВАЊЕ И ИСТРАЖИВАЊЕ

Програм и Књига сажетака

29th International Pedagogical Forum of Performing Arts

MUSIC PEDAGOGY REFLECTING PROFESSION, SCIENCE, AND PERFORMANCE – THE CONTEMPORARY CLASSROOM AS A SPACE FOR EXPRESSION AND EXPLORATION

Program and Book of Abstracts

ФАКУЛТЕТ МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
FACULTY OF MUSIC IN BELGRADE
2026.

29. међународни Педагошки форум сценских уметности
МУЗИЧКА ПЕДАГОГИЈА У ОГЛЕДАЛУ СТРУКЕ, НАУКЕ И ИЗВОЂАШТВА – САВРЕМЕНА УЧИОНИЦА КАО ПРОСТОР ЗА ИЗРАЖАВАЊЕ И ИСТРАЖИВАЊЕ

29th International Pedagogical Forum of Performing Arts
MUSIC PEDAGOGY REFLECTING PROFESSION, SCIENCE, AND PERFORMANCE – THE CONTEMPORARY CLASSROOM AS A SPACE FOR EXPRESSION AND EXPLORATION

СФИМП
Српски форум за истраживање
у музичкој педагогији

Штампање овог издања финансијски је подржало Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије и публикује се под CC-BY лиценцом – *Creative Commons Attribution 4.0 International License*.
/ This edition is funded by the Ministry of Science, Technological Development, and Innovation and is published under the CC-BY license – *Creative Commons Attribution 4.0 International License*.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО НАУКЕ,
ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА И ИНОВАЦИЈА

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности

University of Arts in Belgrade
Faculty of Music

29. међународни Педагошки форум сценских уметности
МУЗИЧКА ПЕДАГОГИЈА У ОГЛЕДАЛУ СТРУКЕ, НАУКЕ И ИЗВОЂАШТВА – САВРЕМЕНА УЧИОНИЦА КАО ПРОСТОР ЗА ИЗРАЖАВАЊЕ И ИСТРАЖИВАЊЕ

29th International Pedagogical Forum of Performing Arts
MUSIC PEDAGOGY REFLECTING PROFESSION, SCIENCE, AND PERFORMANCE – THE CONTEMPORARY CLASSROOM AS A SPACE FOR EXPRESSION AND EXPLORATION

Приредиле / Editors
мр Сандра Дабић, MSc / Sandra Dabić, MSc
мср Сара Савовић / Sara Savović, MA
Факултет музичке уметности / Faculty of Music

Издавач / Publisher
Факултет музичке уметности у Београду
Faculty of Music, Belgrade

За издавача / For Publisher
др ум. Слободан Герић, декан Факултета музичке уметности
Slobodan Gerić, DMA, Dean of the Faculty of Music

Главни и одговорни уредник / Editor-in-Chief
др Тијана Поповић Млађеновић / Dr Tijana Popović Mladjenović

Извршни уредник / Executive Editor
мср Марија Хочевар / Marija Hočevar, MA

ISBN-978-86-83334-07-0

Насловна страна / Cover page
Едвард Берн-Џоунс, *Љубав у заплету* (1905) /
Edward Burne-Jones, *Love in a Tangle* (1905)
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Love_in_a_Tangle_Burne_Jones_Brit_Museum.jpg

29. међународни Педагошки форум сценских уметности

Ректорат Универзитета уметности у Београду
Косанчићев венац 29
Београд, 23–25. октобар 2026.

29th International Pedagogical Forum of Performing Arts

Rectorate of the University of Arts in Belgrade
Kosančićev venac 29, Belgrade
Belgrade, 23–25 October 2026

МУЗИЧКА ПЕДАГОГИЈА У ОГЛЕДАЛУ СТРУКЕ, НАУКЕ И ИЗВОЂАШТВА – САВРЕМЕНА УЧИОНИЦА КАО ПРОСТОР ЗА ИЗРАЖАВАЊЕ И ИСТРАЖИВАЊЕ

MUSIC PEDAGOGY REFLECTING PROFESSION, SCIENCE, AND PERFORMANCE – THE CONTEMPORARY CLASSROOM AS A SPACE FOR EXPRESSION AND EXPLORATION

Програм и Књига сажетака
Program and Book of Abstracts

Факултет музичке уметности
Београд, 2026.

Faculty of Music
Belgrade, 2026

Програмски одбор

мр Вера Миланковић, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија; **др Надежда Мосусова**, МИ САНУ, Београд, Србија; **др Милена Петровић**, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија; **др Александра Милетић**, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија; **др Драгана Тодоровић**, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија; **др Ивана Хрпка Вешковац**, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија; **др Бланка Богуновић**, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија; **др Зоран Божанић**, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија; **др Александра Стошић**, Факултет за образовање учитеља и васпитача, Универзитет у Београду, Србија; **др Драган Ашковић**, Православни богословски факултет, Универзитет у Београду, Србија; **др Михаило Антовић**, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу, Србија; **др Петар Илић**, Факултет уметности, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Србија; **др Саша Павловић**, Академија умјетности, Универзитет у Бањој Луци, Република Српска; **др Сенад Казић**, Музичка академија, Универзитет у Сарајеву, Босна и Херцеговина; **др Ведрана Марковић**, Музичка академија, Универзитет Црне Горе, Црна Гора; **др Бранка Ротар Панце**, Музичка академија, Универзитет у Љубљани, Словенија; **др Весна Свалина**, Факултет за васпитне и образовне науке, Универзитет Јосипа Јурја Штросмајера, Хрватска; **др Сабина Видулин**, Музичка академија, Универзитет Јурја Добриле у Пули, Хрватска; **др Анка Симион**, Факултет за психологију и образовне науке, Универзитет Бебеш-Бољај у Клуж-Напоки, Румунија; **др Мажена Каминска**, Музичка академија „Станислав Моњушко“ у Гдањску, Пољска; **др Изолд Малмберг**, Универзитет у Потсдаму, Немачка; **др Аксел Петри-Прајс**, Универзитет за музику и извођачке уметности у Бечу, Аустрија; **др Евангелос Химонидес**, Институт за образовање у Лондону, Уједињено краљевство; **др Грејам Велч**, Институт за образовање у Лондону, Уједињено краљевство

Program Committee

Vera Milanković, MSc, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia; **Nadežda Mosusova**, PhD, MI SASA, Belgrade, Serbia; **Milena Petrović**, PhD, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia; **Aleksandra Miletić**, PhD, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia; **Dragana Todorović**, PhD, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia; **Ivana Hrpka Veškovac**, PhD, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia; **Blanka Bogunović**, PhD, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade,

Serbia; **Zoran Božanić**, PhD, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia; **Aleksandra Stošić**, PhD, Faculty of Teacher Education, University of Belgrade, Serbia; **Dragan Ašković**, PhD, Orthodox Theological Faculty, University of Belgrade, Serbia; **Mihailo Antović**, PhD, Faculty of Philosophy, University of Niš, Serbia; **Petar Ilić**, PhD, Faculty of Arts, University of Pristina (temporarily in Kosovska Mitrovica), Serbia; **Saša Pavlović**, PhD, Academy of Arts, University of Banja Luka, Republika Srpska; **Senad Kazić**, PhD, Academy of Music, University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina; **Vedrana Marković**, PhD, Music Academy, University of Montenegro, Montenegro; **Branka Rotar Pance**, PhD, Academy of Music, University of Ljubljana, Slovenia; **Vesna Svalina**, PhD, Faculty of Education, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Croatia; **Sabina Vidulin**, PhD, Academy of Music, **Juraj Dobrila** University in Pula, Croatia; **Anca Simion**, PhD, Faculty of Psychology and Educational Science, Babeș-Bolyai University in Cluj-Napoca, Romania; **Marzena Kamińska**, PhD, Stanisław Moniuszko Academy of Music in Gdańsk, Poland; **Isolde Malmberg**, PhD, University of Potsdam, Germany; **Axel Petri-Preis**, PhD, University of Music and Performing Arts Vienna, Austria; **Evangelos Himonides**, PhD, Institute of Education, UCL, UK; **Graham Welch**, PhD, Institute of Education, UCL, UK

Организациони одбор

др Милена Петровић, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија; **др Александра Милетић**, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија; **др Драгана Тодоровић**, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија; **др Александра Ковачевић Бранковић**, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија; **мр Сандра Дабић**, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија; **мср Сара Савовић**, Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија

Organizing Committee

Milena Petrović, PhD, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia; **Aleksandra Miletić**, PhD, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia; **Dragana Todorović**, PhD, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia; **Aleksandra Kovačević Branković**, PhD, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia; **Sandra Dabić**, MsC, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia; **Sara Savović**, MA, Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia

ПРОГРАМ / PROGRAMME

Петак **Friday** **23. 10. 2026.**	**Свечана сала / Conference Hall**
15.00	**Регистрација учесника / Registration**
16.45	Поздравна реч др **Срђана Тепарића**, продекана за науку Факултета музичке уметности у Београду Welcome Speech by **Srđan Teparić**, PhD, Vice Dean for Science, Faculty of Music in Belgrade Поздравна реч др **Драгане Тодоровић**, шефа Катедре за солфеђо и музичку педагогију на Факултету музичке уметности у Београду Welcome Speech by **Dragana Todorović**, PhD, Chair of the Solfeggio and Music Education Department, Faculty of Music in Belgrade
17.00	**Уводно предавање** **Џорџ Вадел** Краљевски музички колеџ, Лондон, Уједињено Краљевство *Будућност музичког образовања: перспективе науке о музичком извођаштву* **Keynote Lecture** **George Waddell** Royal College of Music, London, United Kingdom *The Future of Music Education: Perspectives from Performance Science*
18.30	**Концерт** студената музичке педагогије Факултета музичке уметности у Београду **Concert** of Music Education Students of Belgrade's Faculty of Music
19.30	**Коктел / Cocktail**

Субота Saturday 24. 10. 2026.	**Свечана сала / Conference Hall**	**Ректорска сала / Rectorate Hall**
	Сесија 1 / Session 1 Председава / Chair **Драгана Тодоровић / Dragana Todorović**	**Сесија 2 / Session 2** Председава / Chair **Весна Живковић / Vesna Živković**
10.00–10.30	**Сенад Казић**, **Нерма Хоџић-Мулабеговић** и **Ена Плакало (Босна и Херцеговина)**: Парадигма учења и поучавања у солфеђу **Senad Kazić**, **Nerma Hodžić-Mulabegović** and **Ena Plakalo (Bosnia and Herzegovina)**: Paradigm of Learning and Teaching in Solfeggio	**Александра Милетић (Србија)**: Креативни, извођачки и истраживачки потенцијал музичке когниције која се гради на настави солфеђа **Aleksandra Miletić (Serbia)**: The Creative, Performing and Research Potential of Musical Cognition Built Through Solfeggio Lessons
10.30–11.00	**Ђурђа Папазоглу (Србија)**: Интегрисани модел музичког образовања у програму „Музика наде“: повезивање музичког описмењавања, вокалне педагогије, телесних перкусија и колективног музицирања **Đurđa Papazoglu (Serbia)**: An Integrated Music Education Model in the “Music of Hope” Program: Connecting Music Literacy, Vocal Pedagogy, Body Percussion, and Ensemble Music-Making	**Герхард Б. Е. Лок (Естонија)**: О могућностима анализе креативних начина солфеђа подржаних вештачком интелигенцијом на интегрисаним основним студијама уметности, музике и мултимедија **Gerhard B. E. Lock (Estonia)**: On the Capability of AI-Supported Analysis of Creative Ways of Solfeggio in Integrated Arts, Music and Multimedia Undergraduate Studies

11.00–11.30	**Магдалена Перишић**, **Наталија Јовић** и **Хелена Марић (Србија)**: Настава солфеђа и флауте у контексту инклузивног образовања **Magdalena Perišić**, **Natalija Jović** and **Helena Marić (Serbia)**: Teaching Solfeggio and Flute in the Context of Inclusive Education	**Марија Капларевић (Србија)**: Методичка примена креативности у настави солфеђа у Републици Србији **Marija Kaplarević (Serbia)**: Methodological Application of Creativity in Solfeggio Teaching in the Republic of Serbia
11.30–12.00	**Пауза за кафу / Coffee Break**	
	Сесија 3 / Session 3 Председава / Chair **Сенад Казић / Senad Kazić**	**Сесија 4 / Session 4** Председава / Chair **Александра Милетић / Aleksandra Miletić**
12.00–12.30	**Лидија Николић**, **Гордана Ерцеговац-Јагњић** и **Дуња Кежа (Хрватска)**: Интеграција идентитета учитеља музике с професионалним идентитетом учитеља разредне наставе **Lidija Nikolić**, **Gordana Ercegovac-Jagnjić** and **Dunja Keža (Croatia)**: Integration of the Identity of a Music Teacher with the Identity of a Primary Education Teacher	**Весна Живковић (Србија)**: Од перцепције до доживљаја: улога покрета у развоју стилске осетљивости **Vesna Živković (Serbia)**: From Perception to Musical Experience: The Role of Movement in Developing Stylistic Sensitivity

12.30–13.00	**Весна Свалина (Хрватска)**: Слушање музике као подстицај за доживљај, игру и стваралаштво у разредној настави **Vesna Svalina (Croatia)**: Listening to Music as a Stimulus for Experience, Play, and Creativity in Lower Primary Education	**Наташа Ђурагић (Србија)**: Учионица као простор за одгој љубитеља музике **Nataša Đuragić (Serbia)**: The Classroom as a Space for Nurturing Music Lovers
13.00–15.00	**Пауза за ручак / Lunch Break**	
	Сесија 5 / Session 5 Председава / Chair **Наташа Ђурагић / Nataša Đuragić**	
15.00–16.00	**Ђурђа Папазоглу**, **Дијана Опачић Николић**, **Радмила Кнежевић** и **Маја Мајсторовић (Србија)**: Од ритма до ансамбла: интегрисани модел рада у савременој музичкој учионици – радионица **Đurđa Papazoglu**, **Dijana Opačić Nikolić**, **Radmila Knežević** and **Maja Majstorović (Serbia)**: From Rhythm to Ensemble: An Integrated Model of Work in the Contemporary Music Classroom – Workshop	
	Сесија 6 / Session 6 Председава / Chair **Ђурђа Папазоглу / Đurđa Papazoglu**	
16.00–17.00	**Мажена Камињска (Пољска)**: Тело као музички инструмент: ритам, глас и покрет у Далкрозовој пракси – радионица **Marzena Kamińska (Poland)**: The Body as a Musical Instrument: Rhythm, Voice and Movement in Dalcroze Practice – Workshop	

	Сесија 7 / Session 7 Председава / Chair **Мажена Камињска / Marzena Kamińska**	
17.00–18.00	**Ардо Рихтер** и **Герхард Б. Е. Лок (Естонија)**: Аспекти процеса слободне импровизације као сарадње између музичара и плесача –радионица **Ardo Richter** and **Gerhard B. E. Lock (Estonia)**: Aspects of the Process of Free Improvisation as Collaboration Between a Musician and Dancers – Workshop	
Недеља **Sunday** **25. 10. 2026.**	**Свечана сала / Conference Hall**	**Ректорска сала / Rectorate Hall**
	Сесија 8 / Session 8 Председава / Chair **Дуња Деурић Карталовић / Dunja Deurić Kartalović**	**Сесија 9 / Session 9** Председава / Chair **Јелена Дубљевић / Jelena Dubljević**
10.00–10.30	**Мажена Камињска (Пољска)**: Креативни процес у уметничким пројектима „Forandring – Cognitation" и „Le Renouvellement – Suspention" из перспективе сопственог истраживања: између импровизације, интерпретације покрета и интермедијалног рада **Marzena Kamińska (Poland)**: The Creative Process in Artistic Projects "Forandring – Cognitation" and "Le Renouvellement – Suspention" From the Perspective of Own Research: Between Improvisation, Movement Interpretation and Intermedia Work	**Селма Хациосманоглу (Турска)**: Национално певање: дечије песме и културно обликовање националног идентитета од касног Османског царства до ране Турске Републике **Selma Hacıosmanoğlu (Türkiye)**: Singing the Nation: Children's Songs and the Cultural Construction of Citizenship from the Late Ottoman Empire to the Early Turkish Republic

10.30–11.00	**Надица Спасојевић (Србија)**: Подстицај развоја извођачких и педагошких компетенција кроз наставу мјузикла **Nadica Spasojević (Serbia)**: Fostering the Development of Teaching and Performance Competencies Through Music Education	**Сандра Дабић (Србија)**: Савремена музичка учионица као простор свеобухватног развоја: између институционалних оквира и очувања аутентичног израза бића **Sandra Dabić (Serbia)**: The Contemporary Music Classroom as a Space for Comprehensive Development: Between Institutional Frameworks and Preserving the Authentic Expression of Being
11.00–11.30	**Јована Благојевић (Србија)**: Како хорско учешће обликује благостање младих у свакодневном животу: ангажованост, анксиозност и перципирани бенефити **Jovana Blagojević (Serbia)**: How Choir Participation Shapes Everyday Well-Being in Youth: Engagement, Anxiety, and Perceived Benefits	**Дамјан Јовичин (Србија)**: Гамелан као медијум: контрапунктски потенцијал јаванског ансамбла у савременој композиторској пракси **Damjan Jovičin (Serbia)**: Gamelan as Medium: Contrapuntal Potential of the Javanese Ensemble in Contemporary Compositional Practice

11.30–12.00	**Пауза за кафу / Coffee Break**	
	Сесија 10 / Session 10 Председава / Chair **Јована Благојевић / Jovana Blagojević**	**Сесија 11 / Session 11** Председава / Chair **Сандра Дабић / Sandra Dabić**
12.00–12.30	**Јелена Дубљевић** и **Љиљана Војкић (Србија)**: Теорија музике – генеза наставног предмета у системском музичком образовању у Србији **Jelena Dubljević** and **Ljiljana Vojkić (Serbia)**: Theory of Music – the Genesis of a Teaching Subject within Systemic Music Education in Serbia	**Марко Весић** и **Милена Петровић (Србија)**: Компаративна анализа емоционалне осетљивости музичара, немузичара и музичара-аматера: пилот студија **Marko Vesić** and **Milena Petrović (Serbia):** Comparative Analysis of Emotional Sensitivity in Musicians, Non-Musicians, and Amateur Musicians: A Pilot Study
12.30–13.00	**Димитар Нинов (САД)**: Сложеност хармонског диктата **Dimitar Ninov (USA)**: The Intricacies of Harmonic Dictation	**Дуња Деурић Карталовић** и **Милена Петровић (Србија)**: Вредности форманата при говору и певању код студената музике **Dunja Deurić Kartalović** and **Milena Petrović (Serbia)**: Formant Values in Speech and Singing Among Music Students

13.00–15.00	**Пауза за ручак / Lunch Break**
	Сесија 12 / Session 12 Председава / Chair **Надица Спасојевић / Nadica Spasojević**
15.00–16.00	**Вера Миланковић (Србија)**: Педагогија стваралаштва: од Змајевог стиха до дечије композиције – радионица **Vera Milanković (Serbia)**: The Pedagogy of Creativity: From Zmaj's Verse to Children's Composition – Workshop
	Сесија 13 / Session 13 Председава / Chair **Марко Весић / Marko Vesić**
16.00–17.00	**Вера Царина (Србија)**: Педагогија извођења: од дечије композиције до сценске интерпретације – радионица **Vera Carina (Serbia)**: Performance Pedagogy: From Children's Composition to Stage Interpretation – Workshop
17.00–17.30	**Пауза за кафу / Coffee Break**
17.30–18.30	**Округли сто, завршна дискусија и затварање / Round Table, Concluding Discussion, and Closing**

САДРЖАЈ
CONTENT

КОНЦЕПТИ И ИНОВАЦИЈЕ У САВРЕМЕНОЈ СОЛФЕЂО УЧИОНИЦИ / CONCEPTS AND INNOVATIONS IN CONTEMPORARY SOLFEGGIO CLASSROOM

Сенад Казић, Нерма Хоџић-Мулабеговић и Ена Плакало
Парадигма учења и поучавања у солфеђу 20
Senad Kazić, Nerma Hodžić-Mulabegović and Ena Plakalo
Paradigm of Learning and Teaching in Solfeggio 21

Александра Милетић
Креативни, извођачки и истраживачки потенцијал
музичке когниције која се гради на настави солфеђа 23
Aleksandra Miletić
The Creative, Performing and Research Potential of
Musical Cognition Built Through Solfeggio Lessons 24

Герхард Б. Е. Лок
О могућностима анализе креативних начина солфеђа
подржаних вештачком интелигенцијом на интегрисаним
основним студијама уметности, музике и мултимедија 26
Gerhard B. E. Lock
On the Capability of AI-Supported Analysis of Creative Ways
of Solfeggio in Integrated Arts, Music and Multimedia
Undergraduate Studies 27

Марија Капларевић
Методичка примена креативности у настави солфеђа
у Републици Србији 29
Marija Kaplarević
Methodological Application of Creativity in Solfeggio Teaching
in the Republic of Serbia 30

Сандра Дабић
Савремена музичка учионица као простор
свеобухватног развоја: између институционалних оквира
и очувања аутентичног израза бића 32

Sandra Dabić
The Contemporary Music Classroom as a Space for Comprehensive Development: Between Institutional Frameworks and Preserving the Authentic Expression of Being 33

Јелена Дубљевић и Љиљана Војкић
Теорија музике – генеза наставног предмета у системском музичком образовању у Србији 35
Jelena Dubljević and Ljiljana Vojkić
Theory of Music – the Genesis of a Teaching Subject within Systemic Music Education in Serbia 36

САВРЕМЕНИ ПРИСТУПИ И ИНТЕГРИСАНИ МОДЕЛИ У НАСТАВИ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ / CONTEMPORARY APPROACHES AND INTEGRATED MODELS IN MUSIC EDUCATION

Лидија Николић, Гордана Ерцеговац-Јагњић и Дуња Кежа
Интеграција идентитета учитеља музике с професионалним идентитетом учитеља разредне наставе 38
Lidija Nikolić, Gordana Ercegovac-Jagnjić and Dunja Keža
Integration of the Identity of a Music Teacher with the Identity of a Primary Education Teacher 39

Весна Свалина
Слушање музике као подстицај за доживљај, игру и стваралаштво у разредној настави 41
Vesna Svalina
Listening to Music as a Stimulus for Experience, Play, and Creativity in Lower Primary Education 42

Наташа Ђурагић
Учионица као простор за одгој љубитеља музике 44
Nataša Đuragić
The Classroom as a Space for Nurturing Music Lovers 45

Весна Живковић
Од перцепције до доживљаја: улога покрета у развоју стилске осетљивости 47
Vesna Živković
From Perception to Musical Experience: The Role of Movement in Developing Stylistic Sensitivity 48

Ђурђа Папазоглу, Дијана Опачић Николић, Радмила Кнежевић и Маја Мајсторовић
Од ритма до ансамбла: интегрисани модел рада у савременој музичкој учионици 50
Đurđa Papazoglu, Dijana Opačić Nikolić, Radmila Knežević and Maja Majstorović
From Rhythm to Ensemble: An Integrated Model of Work in the Contemporary Music Classroom 51

САВРЕМЕНЕ НАУЧНЕ И ИЗВОЂАЧКЕ ПЕРСПЕКТИВЕ У МУЗИЧКОЈ ПЕДАГОГИЈИ / CONTEMPORARY SCIENTIFIC AND PERFORMANCE PERSPECTIVES IN MUSIC EDUCATION

Џорџ Вадел
Будућност музичког образовања: перспективе науке о музичком извођаштву 54
George Waddell
The Future of Music Education: Perspectives from Performance Science 55

Вера Миланковић
Педагогија стваралаштва: од Змајевог стиха до дечије композиције 57
Vera Milanković
The Pedagogy of Creativity: From Zmaj's Verse to Children's Composition 58

Вера Царина
Педагогија извођења: од дечије композиције до сценске интерпретације 60
Vera Carina
Performance Pedagogy: From Children's Composition to Stage Interpretation 61

Надица Спасојевић
Подстицај развоја извођачких и педагошких компетенција кроз наставу мјузикла 63
Nadica Spasojević
Fostering the Development of Teaching and Performance Competencies Through Music Education 64

Мажена Камињска
Креативни процес у уметничким пројектима „Forandring – Cognitation" и „Le Renouvellement – Suspention" из перспективе сопственог истраживања: између импровизације, интерпретације покрета и интермедијалног рада 65
Marzena Kamińska
The Creative Process in Artistic Projects "Forandring – Cognitation" and "Le Renouvellement – Suspention" From the Perspective of Own Research: Between Improvisation, Movement Interpretation and Intermedia Work 66

Дамјан Јовичин
Гамелан као медијум: контрапунктски потенцијал јаванског ансамбла у савременој композиторској пракси 68
Damjan Jovičin
Gamelan as Medium: Contrapuntal Potential of the Javanese Ensemble in Contemporary Compositional Practice 69

ПСИХОСОЦИЈАЛНЕ И ИНКЛУЗИВНЕ ДИМЕНЗИЈЕ САВРЕМЕНЕ МУЗИЧКЕ ПЕДАГОГИЈЕ / PSYCHOSOCIAL AND INCLUSIVE DIMENSIONS OF CONTEMPORARY MUSIC PEDAGOGY

Јована Благојевић
Како хорско учешће обликује благостање младих у свакодневном животу: ангажованост, анксиозност и перципирани бенефити 72
Jovana Blagojević
How Choir Participation Shapes Everyday Well-Being in Youth: Engagement, Anxiety, and Perceived Benefits 73

Ђурђа Папазоглу
Интегрисани модел музичког образовања у програму „Музика наде": повезивање музичког описмењавања, вокалне педагогије, телесних перкусија и колективног музицирања 75
Đurđa Papazoglu
An Integrated Music Education Model in the "Music of Hope" Program: Connecting Music Literacy, Vocal Pedagogy, Body Percussion, and Ensemble Music-Making 76

Магдалена Перишић, Наталија Јовић и Хелена Марић
Настава солфеђа и флауте у контексту инклузивног образовања 78
Magdalena Perišić, Natalija Jović and Helena Marić
Teaching Solfeggio and Flute in the Context of Inclusive Education 79

Марко Весић и Милена Петровић
Компаративна анализа емоционалне осетљивости музичара, немузичара и музичара-аматера: пилот студија 81
Marko Vesić and Milena Petrović
Comparative Analysis of Emotional Sensitivity in Musicians, Non-Musicians, and Amateur Musicians: A Pilot Study 83

Дуња Деурић Карталовић и Милена Петровић
Вредности форманата при говору и певању код студената музике 85
Dunja Deurić Kartalović and Milena Petrović
Formant Values in Speech and Singing Among Music Students 86

САВРЕМЕНЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПЕРСПЕКТИВЕ У МУЗИЧКОЈ ПЕДАГОГИЈИ / CONTEMPORARY INTERNATIONAL PERSPECTIVES IN MUSIC PEDAGOGY

Селма Хациосманоглу
Национално певање: дечије песме и културно обликовање националног идентитета од касног Османског царства до ране Турске Републике 90
Selma Hacıosmanoğlu
Singing the Nation: Children's Songs and the Cultural Construction of Citizenship from the Late Ottoman Empire to the Early Turkish Republic 91

Мажена Камињска
Тело као музички инструмент: ритам, глас и покрет у Далкрозовој пракси 93
Marzena Kamińska
The Body as a Musical Instrument: Rhythm, Voice and Movement in Dalcroze Practice 94

Ардо Рихтер и Герхард Б. Е. Лок
Аспекти процеса слободне импровизације као сарадње између музичара и плесача 96
Ardo Richter and Gerhard B. E. Lock
Aspects of the Process of Free Improvisation as Collaboration Between a Musician and Dancers 97

Димитар Нинов
Сложеност хармонског диктата 98
Dimitar Ninov
The Intricacies of Harmonic Dictation 99

КОНЦЕПТИ И ИНОВАЦИЈЕ У САВРЕМЕНОЈ СОЛФЕЂО УЧИОНИЦИ

CONCEPTS AND INNOVATIONS IN CONTEMPORARY SOLFEGGIO CLASSROOM

Парадиīма учења и īоучавања у солфеђу

Сенад Казић[1], Нерма Хоџић-Мулабеговић[2] и Ена Плакало[3]
Музичка академија, Универзитет у Сарајеву, Босна и Херцеговина
senad.kazic@mas.unsa.ba; nerma.hodzic-mulabegovic@mas.unsa.ba; ena.brdar-plakalo@mas.unsa.ba

Теорēтска база

„Мој учитељ Жоскен никад није вјежбао или исписивао музику, али је и поред тога у кратком времену стварао перфектне музичаре … поучавао је у неколико ријечи за вријеме самог пјевања кроз вјежбе и практицирање … када би видио да неки студент чвршће израста у пјевању постајући способан да се јасно изрази и пјевајући украшено са текстом на правом мјесту, он би њему објаснио савршене и несавршене консонанце и начине пјевања контрапункта на коралну мелодију." Овако је средином 16. века (*Compendium musices descriptum*) записао А. Петит Коклико описујући подуку великог Жоскена де Преа. Стотинама година раније и касније од овог догађаја, све до данас, постоје референтне тачке које сведоче о парадигми учења и поучавања неких музичких елемената који су данас обухваћени наставом солфеђа. Некад су оне задивљујуће креативне и иновативне, некад прилично стереотипне и разочаравајуће. То данас отвара посебно значајна питања у тренутку невероватног технолошког напретка кад је тешко предвиђати било какве исходе и кад се чинимо беспомоћнима пред блиском будућношћу. Можда ће проход кроз прошлост помоћи да разумемо садашњост и покушамо рационално доносити одлуке пред вратима е-учионица и LMS платформи, изложени „бенефиту" дигиталних уџбеника и у коначници генеративних AI алата.

Циљеви

Проходом кроз сачуване, а вероватно многе од њих и заборављене, приступе отворити дискусију о данашњој парадигми учења и поучавања у солфеђу кроз призму педагогије, психологије, па и етике.

---

[1] ORCID ID 0000-0002-8227-910X

[2] ORCID ID 0000-0002-2137-383X

[3] ORCID ID 0000-0001-8413-2577

Доῑринос истраживања

Подстаћи на промишљање и самоевалуацију у тзв. концепту златног круга: шта, како, зашто.

Имῑликације

У случају успешне комуникације и мотивације за дискусију могуће су позитивне импликације.

Кључне речи: историја и пракса солфеђа

Paradigm of Learning and Teaching in Solfeggio

Senad Kazić[1], **Nerma Hodžić-Mulabegović**[2] and **Ena Plakalo**[3]
Academy of Music, University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
senad.kazic@mas.unsa.ba; nerma.hodzic-mulabegovic@mas.unsa.ba; ena.brdar-plakalo@mas.unsa.ba

Theoretical background

"My teacher, Josquin des Prez, never rehearsed or wrote out any music, yet in a short time made perfect musicians … he taught precepts in a few words at the same time as singing through exercise and practice … When he had seen his students firmly grounded in singing, able to pronounce neatly, to sing ornately and to put the text in the correct place, he taught them the perfect and imperfect types of consonances and the manner of singing counterpoint on plainchant with these types." This was written in the mid-16th century by A. Petit Coclico (*Compendium musices descriptum*) in his description of the teaching of the great Josquin des Prez. Hundreds of years before and after this event, up to the present day, there are reference points that testify to the paradigm of learning and teaching musical elements that are included in solfeggio teaching today. Sometimes they are amazingly creative and innovative, sometimes quite stereotypical and disappointing. This raises particularly important questions today at a time of incredible technological progress when it is difficult to predict any outcomes and when we seem helpless in the face of the near future. Perhaps a walk through the past will help

[1] ORCID ID 0000-0002-8227-910X

[2] ORCID ID 0000-0002-2137-383X

[3] ORCID ID 0000-0001-8413-2577

us understand the present and try to make rational decisions at the gates of e-classrooms and LMS platforms, exposed to the "benefit" of digital textbooks and ultimately generative AI tools.

Aims

The aim is to open a discussion about today's paradigm of learning and teaching in solfeggio through the prism of pedagogy, psychology, and ethics by examining preserved, and probably many forgotten, approaches.

Contribution

To encourage reflection and self-evaluation within the so-called Golden Circle concept: what, how, why.

Implications

Successful communication and motivation for discussion may have positive implications.

Keywords: history and practice of solfeggio

Креативни, извођачки и истраживачки потенцијал музичке коинциције која се гради на настави солфеђа

Александра Милетић[1]
Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија
miletics@gmail.com

Теоретска база

У настави солфеђа најтеже је поставити тонске висине и трајања, а затим покренути све расположиве ресурсе да се достигне способност претварања нотног текста у звук, тако што се претходно чује, односно препозна у себи, и обрнуто, способност да се саслушани мелодијски ток замисли и тачно запише. Овај сложени процес операционализован је у школским институцијама кроз дидактичко-методичко остваривање програма у којем су представљени садржаји у оквиру области, а евалуиран кроз исходе – стечена знања, способности и вештине ученика. Тражећи оптимални методички пут, музички педагог организује наставни процес у којем ученици активно учествују у музичком току да би се музички описменили и развили музичке способности и вештине. Уз стицање способности сагледавања и разумевања музичког тока и његове репродукције усменим или писменим путем, онај тешко мерљиви, али кључни део наставног процеса представља развијање креативности и снажно подстицање конативно-афективне сфере ученика. У тежњи да се обезбеди мотивација и инспирација која води у креативност, а материјализује се стваралаштвом, учионица може постати место где се подстиче истраживачки дух, а стечене музичке способности надограђују у видове креативног музичког изражавања.

Циљеви

Циљеви рада су да се прикажу креативни приступи настави солфеђа који подстичу конативно-афективну сферу ученика и утичу на целовит музички развој ученика, затим да се укаже на разлику између наставе солфеђа и ваннаставних активности којима је солфеђо базична платформа и, на крају, да се укаже на однос солфеђа и ваннаставних активности, на могућности интеграције и проблеме замагљивања граница.

[1] ORCID ID 0000-0003-4585-0802

Допринос истраживања

На основу конкретних примера из двадесетогодишње праксе биће приказане могућности интеграције креативних, извођачких и истраживачких модела наставних активности чија су полазна основа музичке способности стечене на настави солфеђа, а које су се артикулисале кроз извођаштво, стваралаштво и истраживање.

Импликације

Импликације се огледају у интеграцији резултата и сазнања проистеклих из креативних, извођачких и истраживачких модела наставних активности у оквиру наставе солфеђа или оних који су проистекли из наставе солфеђа у поставку почетног музичког описмењавања у оквиру предмета *Педагошке смернице наставе музичке писмености* на Факултету музичке уметности у Београду.

Кључне речи: настава солфеђа, креативност, стваралаштво, музичко изражавање, стручна и научна артикулација праксе

The Creative, Performing and Research Potential of Musical Cognition Built Through Solfeggio Lessons

Aleksandra Miletić[1]

Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia
miletics@gmail.com

Theoretical background

In teaching solfeggio, the most difficult task is to set pitches and durations and then to activate all available resources to develop the ability to convert musical text into sound, first by hearing it, that is, by recognizing it internally, and, conversely, the ability to imagine and accurately write down a melodic flow that has been heard. This complex process is operationalized in school institutions through the didactic and methodical implementation of the program, in which the contents within the field are presented and evaluated through the outcomes – the acquired knowledge, abilities, and skills of the students. Seeking the optimal methodological path, the music teacher organizes the teaching process so that students actively participate in the musical flow, becoming musically

[1] ORCID ID 0000-0003-4585-0802

literate and developing musical abilities and skills. Along with acquiring the ability to perceive and understand the flow of music and its reproduction, whether oral or written, the difficult-to-measure but crucial part of the teaching process is the development of creativity and the strong stimulation of students' conative-affective sphere. In an effort to provide motivation and inspiration that lead to creativity and are materialized through creation, the classroom can become a place where the spirit of inquiry is encouraged and acquired musical abilities are elevated into forms of creative musical expression.

Aims

The paper aims to present creative approaches to teaching solfeggio that stimulate students' conative-affective sphere and influence their overall musical development. Then, it aims to point out the difference between teaching solfeggio and extracurricular activities for which solfeggio is the basic platform. Finally, the relationship between solfeggio and extracurricular activities, the possibilities for integration, and the problems of boundary blurring will be discussed.

Contribution

Based on concrete examples from twenty years of practice, the possibilities of integrating creative, performing, and research models of teaching activities will be presented, with the starting point being the musical abilities acquired in solfeggio lessons, articulated through performance, creativity, and research.

Implications

The implications lie in the integration of results and findings derived from creative, performing, and research models of teaching activities within solfeggio teaching or those that have arisen from solfeggio teaching into the provision of initial musical literacy within the subject Pedagogical Guidelines for Teaching Musical Literacy at the Faculty of Music in Belgrade.

Keywords: solfeggio teaching, creativity, creation, musical expression, professional and scientific articulation of practice

О могућностима анализе креативних начина солфеђа подржаних вештачком интелигенцијом на интегрисаним основним студијама уметности, музике и мултимедија

Герхард Б. Е. Лок[1]
Балтичка школа за филм, медије и уметност (БФМ), Универзитет у Талину (ТЛУ), Естонија
gerhard.lock@tlu.ee

Теоретска база

Музичка визуелизација се манифестује у распону од традиционалне петолинијске нотације и дескриптивног слушања, преко техничке реализације, графичких и отворених прескриптивних записа, па све до уметнички обликованих партитура. Она се може јавити у виду структуралних, референцијалних и симболичких мапирања између аудитивних и визуелних параметара, као и на основу својстава која превазилазе саме структуралне аспекте (нпр. Lock, 2025; Matsigkou et al., 2024; Miller et al., 2018).

Циљеви

Овај рад се фокусира на развој солфеђистичких вештина у релацији са визуелизацијом музике, бавећи се потешкоћама са којима се мање искусни студенти музике суочавају у домену описмењавања за „тоналну“, „пост-тоналну” и електроакустичку музику.

Метод

У раду се представља могућност примене анализе подржане вештачком интелигенцијом (ChatGPT) у контексту креативних модалитета наставе солфеђа на основним академским студијама Интегрисаних уметности, музике и мултимедија (IKUMUMU). Критеријуми евалуације обухватали су разумљивост и прецизност слушних партитура (нотација по слуху) двају студентских парова. Поменути студенти су похађали курс солфеђа у ауторовој класи, прецизније сегмент посвећен визуелизацији музике у оквиру предмета Музичка писменост у другом семестру, који представља део четворосеместралног система музичко-теоријских предмета у оквиру IKUMUMU курикулума на основним студијама. Слушне партитуре су анализиране помоћу ауторове Слике 1, која приказује

[1] ORCID ID 0009-0008-3729-0810

хоризонтални (време) наспрам вертикалног (висина тона) система (црно-бело-сивих) могућности визуелизације музике, који је студентима предочен као педагошко оруђе (Lock, 2025).

Резултати

Студентске слушне партитуре су примарне, а делимично и секундарне и звуковно-техничке музичке параметре приказале на редукован, али углавном разумљив и прецизан начин. Црно-бело-сиве слушне партитуре резултирале су релативно јасним, систематичним нотацијама. Одређени нејасни аспекти у погледу лествичних структура, као и превише отворене графичке карактеристике, навели су модел ChatGPT, који је анализирао искључиво графички и вербални унос, а не саму музику, на погрешан траг.

Закључак

Задржавајући се у оквирима традиционалног хоризонтално-вертикалног система (описаног на Слици 1), ChatGPT је углавном био способан да на чисто визуелној основи усклади датотеке са системом који је задао аутор. Међутим, модел је делимично био наведен на погрешне закључке и показао је тенденцију ка претераној интерпретацији оних аспеката који су у слушним партитурама заправо били мање јасни.

Кључне речи: визуелизација музике, развој солфеђистичких вештина, „пост-тонална" музика, електроакустичка музика, анализа помоћу ChatGPT-a

On the Capability of AI-Supported Analysis of Creative Ways of Solfeggio in Integrated Arts, Music and Multimedia Undergraduate Studies

Gerhard B. E. Lock[1]

Baltic Film, Media and Arts School (BFM), Tallinn University (TLU), Estonia
gerhard.lock@tlu.ee

Theoretical background

Musical visualization ranges from traditional five-line staff notation and descriptive listening to technical realization, graphical and open pre-

[1] ORCID ID 0009-0008-3729-0810

scriptive, and art-like scores. It can appear as structural, referential and symbolic mappings between aural and visual parameters, as well as mappings based on properties beyond structural aspects (e.g. Lock, 2025; Matsigkou et al., 2024; Miller et al., 2018).

Aims

This paper focuses on solfeggio skill training in relation to the visualization of music, dealing with the difficulties less experienced music students face in "tonal", "post-tonal" and electroacoustic music literacy.

Methods

It introduces the capability of AI-supported (ChatGPT) analysis of creative ways of solfeggio in integrated arts, music and multimedia undergraduate studies (IKUMUMU). The criteria were the comprehensibility and precision of the listening scores of two student pairs from the author's solfeggio course component on visualization of music within the second-semester course Musical Literacy as part of the four-semester music theory system of the IKUMUMU BA curriculum. The listening scores are analyzed using the author's Figure 1, which presents the horizontal (time) vs vertical (pitch) system of (black-white-gray) visualization possibilities of music introduced to the students as a pedagogical tool (Lock, 2025).

Results

The students' listening scores depicted mainly primary, partly also secondary and sound-technical musical parameters in a reduced but generally well comprehensible and precise way. The black-white-gray listening scores resulted in relatively clear systematic notations. Some unclear aspects related to scale structures and overly open graphical aspects misled ChatGPT, which analyzed only graphical and verbal input, not the music itself.

Conclusion

While staying within the traditional horizontal/vertical system (described in Figure 1), ChatGPT was generally able to visually match the files with the author's given system, but it was partly misled and tended to overinterpret aspects that were less clear in the listening scores.

Keywords: musical visualization, solfeggio skill training, "post-tonal" music, electroacoustic music, analysis with ChatGPT

Методичка примена креативности у настави солфеђа у Републици Србији

Марија Капларевић[1]
Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу, Србија
marija.kaplarevic@filum.kg.ac.rs

Теоретска база

Настава солфеђа у Републици Србији традиционално је усмерена на репродуктивне активности – певање и читање с листа, записивање музичког диктата и увежбавање мелодијских и ритмичких примера – ради развоја аудитивне перцепције, музичког мишљења и теоријског знања. Репродуктивна оријентација видљива је на три нивоа – у прописаним испитним захтевима на нивоу основног и средњег музичког образовања, као и у регулативи која одређује садржај пријемних испита на високошколским установама (Правилници о наставном плану и програму за основно и средње музичко образовање, 2019, 2020), у методичкој литератури која обликује наставни рад (Vasiljević, 2000; Radičeva, 2000) и у налазима истраживања актуелне праксе (Беочанин-Мијановић, 2009; Bogunović i sar., 2013; Беочанин, 2016; Kaplarević, 2026). Иако нужан, овакав приступ показује се недовољним за потпун развој музичке интелигенције и стваралачког потенцијала ученика. Савремене педагошке парадигме, које наглашавају откривање, експериментисање и сопствено музичко изражавање, представљају теоријско упориште за помак тежишта учења са репродукције ка продукцији.

Циљеви

Циљ рада јесте да представи и систематизује низ креативних поступака за наставу солфеђа, осмишљених као допуна постојећем, претежно репродуктивном моделу. Поступци су организовани према основним областима предмета – мелодици и ритму – и обухватају мелодијску импровизацију у задатом тоналном оквиру, креативно варирање ритмичких образаца, допуњавање и преобликовање музичких фраза, као и стварање кратких музичких целина на основу звучних подстицаја. Предложене активности намењене су ученицима узраста од 10 до 12 година.

[1] ORCID ID 0009-0000-2151-8691

Допринос истраживања

Рад нуди систематизован методички оквир који традиционалне репродуктивне поступке повезује са стваралачким, продукционо усмереним активностима, чиме се настава солфеђа теоријски и практично шири ка холистичком моделу музичког образовања.

Импликације

Систематична примена оваквих поступака може да подстакне дубље разумевање музике, ефикасније усвајање знања и вештина и развој унутрашње мотивације ученика. Креативни поступци притом не замењују, већ допуњавају репродуктивне активности, чиме чине корак ка инспиративнијој и потпунијој настави солфеђа.

Кључне речи: солфеђо, музичка креативност, импровизација, методика наставе, музичко образовање

Methodological Application of Creativity in Solfeggio Teaching in the Republic of Serbia

Marija Kaplarević[1]

Faculty of Philology and Arts, University of Kragujevac, Serbia
marija.kaplarevic@filum.kg.ac.rs

Theoretical background

Solfeggio instruction in the Republic of Serbia has traditionally centered on reproductive activities – sight-singing and rhythmic reading from notation, writing musical dictation, and practicing melodic and rhythmic examples – to develop students' aural perception, musical thinking, and theoretical knowledge. This reproductive orientation is visible at three levels: in the prescribed examination requirements at the level of primary and secondary music education, as well as in the regulations governing the content of entrance examinations at higher education institutions; in the methodological literature shaping teaching practice (Vasiljević, 2000; Radičeva, 2000); and in findings from research on current practice (Beočanin-Mijanović, 2009; Bogunović et al., 2013; Beočanin, 2016; Kaplarević, 2026). Although necessary, this approach proves insufficient for fully developing students' musical intelligence

[1] ORCID ID 0009-0000-2151-8691

and creative potential. Contemporary pedagogical paradigms that emphasize discovery, experimentation, and students' own musical expression provide the theoretical basis for shifting the focus of learning from reproduction to production.

Aims

The paper aims to present and systematize a set of creative procedures for solfeggio instruction, designed to complement the existing, predominantly reproductive model. Organized around the subject's core areas – melody and rhythm – they include melodic improvisation within a given tonal framework, creative variation of rhythmic patterns, completion and transformation of musical phrases, and the creation of short musical structures based on auditory stimuli. The proposed activities are intended for pupils aged 10 to 12.

Contribution

The paper offers a systematized methodological framework that links traditional reproductive procedures with creative, production-oriented activities, thereby extending solfeggio instruction – both theoretically and practically – toward a holistic model of music education.

Implications

The systematic application of such procedures may foster a deeper understanding of music, more efficient consolidation of knowledge and skills, and the development of students' intrinsic motivation. Creative procedures do not replace but complement reproductive activities, representing a step toward a more inspiring and holistic music education.

Keywords: solfeggio, musical creativity, improvisation, teaching methodology, music education

Савремена музичка учионица као простор свеобухватног развоја: између институционалних оквира и очувања аутентичног израза бића

Сандра Дабић[1]
Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија
sedlars@yahoo.com

Теоретска база

У савременом добу, у којем технологија и друштене околности све више удаљавају човека од сопствене суштине и аутентичности, музичка учионица се издваја као редак простор моћи да сједини струку, науку и извођаштво око људског бића. Рад посматра музичку педагогију кроз холистичку феноменологију музике и савремену когнитивну науку о свести (Hoffman, 2019; Clifton, 1983). Као контраст модерној стандардизацији и оквирима који фаворизују форму на рачун стварне суштине, сагледавају се два древна акустичка модела: Питагорејска доктрина (Musica Universalis) и аборицинске „Линије песама" (Songlines). У овим моделима, инваријантни интервали чувају хармонију космоса, а та моћ музике научно се препознаје кроз аудио-афективно усклађивање и феномен биолошког преплитања (entrainment) као медијума интеракције ученика/студента и наставника (Clayton et al., 2005).

Циљеви

Циљ рада је да сагледа јаз између административних форми и праксе у којој занемаривање унутрашњег бића угрожава и ученика и наставника. У таквом контексту – где доминација друштвене стандардизације гуши стваралачку слободу – рад отвара нову перпективу сагледавања музике као ретког антрополошког простора за очување како истинске аутентичности човека, тако и заједнице.

Допринос истраживања

Допринос истраживања огледа се у афирмацији нове интегративне концептуалне основе која процес педагошке интеракције подиже са нивоа преноса информација на ниво неговања аутентичности.

[1] ORCID ID 0009-0001-0503-4096

Постављањем овог концептуалног оквира, рад поставља нов теоријски простор за сагледавање дубинских веза између когнитивне науке, етномузикологије и извођачке, односно педагошке праксе.

Имплликације

Из овако постављеног теоријског концепта произилазе кључне потенцијалне импликације за наставну праксу, при чему процеси биолошког преплитања (entrainment), као и унутрашња слобода наставника, постају предуслов за заштиту аутентичности бића. Поставља се теоријска основа за педагошке алтернативе у којима ученик овладава техничким захтевима струке и извођаштва, задржавајући везу са сопственом креативном суштином. С обзиром на то да овај рад поставља концептуални оквир, емпиријска потврда и даља разрада примењивих модела биће предмет даљих истраживања.

Кључне речи: музичка педагогија, холистички приступ, Songlines, биолошко преплитање (entrainment), аутентичност бића

The Contemporary Music Classroom as a Space for Comprehensive Development: Between Institutional Frameworks and Preserving the Authentic Expression of Being

Sandra Dabić[1]
Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia
sedlars@yahoo.com

Theoretical background

In the contemporary era, where technology and societal circumstances increasingly alienate individuals from their essence and authenticity, the music classroom emerges as a rare space of power capable of unifying discipline, science, and performance around the human being. This paper examines music pedagogy through holistic phenomenology of music and contemporary cognitive science of consciousness (Hoffman, 2019; Clifton, 1983). As an epistemological contrast to modern standardization and frameworks prioritizing form over substance, two ancient acoustic models are examined: the Pythagorean doctrine (Musica

[1] ORCID ID 0009-0001-0503-4096

Universalis) and Aboriginal Songlines. Within these models, invariant intervals preserve the harmony of both cosmos and being. This primordial power of music is scientifically recognized through audio-affective alignment and the phenomenon of biological entrainment as a living medium of interaction between student and teacher (Clayton et al., 2005).

Aims

The objective of this paper is to examine the gap between administrative forms and actual practice, where the neglect of the inner being equally endangers both student and teacher. Within this context—where the dominance of societal standardization stifles creative freedom—the paper opens a new perspective on music as a rare anthropological space for preserving both authentic human essence and community.

Contribution

The contribution of the research lies in the affirmation of a new, integrative conceptual framework that elevates the pedagogical interaction from mere information transfer to the cultivation of authenticity. By establishing this conceptual framework, the paper opens a new theoretical space for understanding the profound connections between cognitive science, ethnomusicology, and both performing and pedagogical practice.

Implications

From this theoretical concept, key potential implications emerge for enhancing instructional practice, whereby processes of deep biological entrainment, alongside the inner freedom of the teacher, become prerequisites for protecting the authenticity of being. It establishes a theoretical foundation for pedagogical alternatives where the student masters technical and performance requirements while maintaining a connection with their creative essence. Given that this paper establishes a conceptual framework, empirical verification and further development of applicable models will be the subject of further research.

Keywords: music pedagogy, holistic approach, Songlines, biological entrainment, authenticity of being

Теорија музике – генеза наставног предмета у системском музичком образовању у Србији

Јелена Дубљевић[a1] и **Љиљана Војкић**[δ2]

[a] Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија
[δ] Академија техничко-васпитачких струковних студија Ниш, Одсек Пирот, Србија
jdubljevic@yahoo.com; ljiljana.vojkic@akademijanis.edu.rs

Теоретска база

Наставни предмет Теорија музике биће сагледан у историјском контексту, који обухвата период од оснивања Српске музичке школе и Музичке школе Певачког друштва *Станковић* у Београду до данас. Анализа наставних програма и уџбеничке литературе за сва три нивоа музичког образовања омогућиће континуирано праћење промена у садржају овог предмета. Значајан допринос истраживању пружиће консултована методичка литература.

Циљеви

Теорија музике у системском музичком образовању у Србији биће посматрана из два угла – као наставни предмет и наставна област у оквиру солфеђа, која се често прожима са мелодиком и ритмом.

Допринос истраживања

Сагледавање генезе наставног предмета Теорија музике у основношколском, средњошколском и високошколском музичком образовању у Србији.

Импликације

Разумевање историјског развоја наставног предмета Теорија музике и продубљивање међуобласних веза у настави солфеђа.

Кључне речи: теорија музике, музичко образовање у Србији, наставни планови и програми, уџбеници

[1] ORCID ID 0000-0001-8726-1251

[2] ORCID ID 0009-0006-8894-6715

Theory of Music – the Genesis of a Teaching Subject within Systemic Music Education in Serbia

Jelena Dubljević[a1] and **Ljiljana Vojkić**[b2]
[a] Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia
[b] Academy of Applied Technical and Preschool Studies, Niš, Department in Pirot, Serbia
jdubljevic@yahoo.com; ljiljana.vojkic@akademijanis.edu.rs

Theoretical background
The subject Theory of Music will be viewed in a historical context, covering the period from the founding of the Serbian Music School and the Music School of the Stanković Choral Society in Belgrade to the present day. The analysis of curricula and textbook literature for all three levels of music education will enable continuous monitoring of changes in the content of this subject. The consulted methodological literature will provide a significant contribution to the research.

Aims
Music theory in systemic music education in Serbia will be viewed from two angles – as a teaching subject and as a teaching area within solfeggio, which is often intertwined with melody and rhythm.

Contribution
An examination of the genesis of the subject Theory of Music in primary, secondary, and higher music education in Serbia.

Implications
Understanding the historical development of the subject Theory of Music and deepening connections between different areas of solfeggio teaching.

Keywords: music theory, music education in Serbia, curricula and syllabi, textbooks

[1] ORCID ID 0000-0001-8726-1251
[2] ORCID ID 0009-0006-8894-6715

САВРЕМЕНИ ПРИСТУПИ И ИНТЕГРИСАНИ МОДЕЛИ У НАСТАВИ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

CONTEMPORARY APPROACHES AND INTEGRATED MODELS IN MUSIC EDUCATION

Интеграција идентитета учитеља музике с професионалним идентитетом учитеља разредне наставе

Лидија Николић[1], Гордана Ерцеговац-Јагњић[2] и Дуња Кежа[3]
Факултет за васпитне и образовне науке, Универзитет Јосипа Јурја Штросмајера у Осијеку, Хрватска
lnikolic@foozos.hr; gercegovac@foozos.hr; dkeza@foozos.hr

Теоретска база

Учитељи разредне наставе подучавају различите наставне предмете, укључујући Музичку културу, за коју често изражавају низак ниво самопоуздања. Постојећа истраживања о овом питању углавном су усмерена на идентификовање фактора који доприносе перципираном недостатку компетенција у музици. Међутим, самопоуздање међу учитељима разредне наставе не произлази искључиво из нивоа компетенција и самоефикасности, него се може посматрати у оквиру динамичног односа са процесом изградње професионалног идентитета, при чему се компетенција и идентитет не успостављају као линеарно повезани конструкти, већ као међусобно условљени и потенцијално супротстављени аспекти професионалног развоја учитеља, посебно у односу на музичку компетентност. Професионални идентитет учитеља разредне наставе обухвата више субидентитета специфичних за сваки наставни предмет, укључујући и идентитет учитеља музике, што намеће питање како се професионални идентитет учитеља разредне наставе концептуализује када интегрише идентитет учитеља музике.

Циљеви

Циљ овог теоријског истраживања јесте да се синтетизују постојећа истраживања развоја професионалног идентитета учитеља разредне наставе у контексту њихове улоге као учитеља музике и предложи концептуални модел развоја професионалног идентитета који интегрише идентитет учитеља музике.

---

[1] ORCID ID 0000-0003-0360-0469

[2] ORCID ID 0009-0002-9553-3039

[3] ORCID ID 0009-0004-7755-1115

Допринос истраживања

Користећи наративни приступ, у раду се интегришу актуелна сазнања о процесима укљученим у развој професионалног идентитета учитеља разредне наставе и истражује се како је идентитет учитеља музике укључен у шири професионални идентитет учитеља разредне наставе. Предлаже се модел који објашњава конструкцију и реконструкцију професионалног идентитета учитеља разредне наставе кроз више димензија и процеса.

Имплликације

Коначно, у раду се нуде препоруке за будућа истраживања о интеграцији вишеструких учитељских субидентитета, наглашавајући важност подстицања свести и ставова према професионалном идентитету међу студентима учитељских студија и учитељима разредне наставе као темеља ефикасне наставне праксе, континуираног професионалног развоја и дугорочне посвећености професији.

Кључне речи: Музичка култура, музичко образовање, разредна настава, рефлексивна пракса, учитељске компетенције

Integration of the Identity of a Music Teacher with the Identity of a Primary Education Teacher

Lidija Nikolić[1], Gordana Ercegovac-Jagnjić[2] and **Dunja Keža[3]**

Faculty of Education, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Croatia

lnikolic@foozos.hr; gercegovac@foozos.hr; dkeza@foozos.hr

Theoretical background

Primary education teachers are responsible for teaching multiple subjects, including Music Culture, a domain in which they often report low levels of confidence. Existing research on this issue has predominantly focused on identifying factors contributing to their perceived lack of competence in music. However, self-confidence among primary education teachers does not arise solely from levels of competence and self-efficacy, but may be understood within a dynamic relationship with the process of constructing professional identity, whereby competence and

[1] ORCID ID 0000-0003-0360-0469

[2] ORCID ID 0009-0002-9553-3039

[3] ORCID ID 0009-0004-7755-1115

identity are not established as linearly related constructs, but rather as mutually conditioned and potentially conflicting aspects of teachers' professional development, particularly in relation to musical competence. The professional identity of primary education teachers encompasses multiple subject-specific sub-identities, including that of a music teacher. This raises the question of how the professional identity of a primary teacher is conceptualized when it integrates the identity of a music teacher.

Aims

The aim of this theoretical paper is to synthesize existing research on the development of primary teachers' professional identity in the context of their role as music educators and to propose a conceptual model of professional identity development that integrates the music teacher identity.

Contribution

Using a narrative approach, the paper integrates current knowledge on the processes involved in the development of primary teachers' professional identity and explores how the music teacher identity is incorporated into the broader professional identity of primary teachers. The proposed model explains the construction and reconstruction of primary teachers' professional identity through multiple dimensions and processes.

Implications

Finally, the paper offers recommendations for future research on the integration of multiple teacher sub-identities, emphasizing the importance of fostering awareness and attitudes toward professional identity among pre-service and in-service primary school teachers as a foundation for effective teaching practice, continuous professional development, and long-term commitment to the profession.

Keywords: Music Culture, music education, classroom teaching, reflective practice, teacher competencies

Слушање музике као подстицај за доживљај, игру и стваралаштво у разредној настави

Весна Свалина[1]
Факултет за васпитне и образовне науке, Универзитет Јосипа Јурја Штросмајера у Осијеку, Хрватска
vesna.svalina@gmail.com

Теоретска база

Слушање музике у разредној настави често се повезује са развијањем слушне пажње, музичког доживљаја и препознавањем основних музичких елемената. Ипак, у раду са ученицима млађег школског узраста оно не мора остати само на слушању композиције и разговору о њој. Музика може отворити простор за игру, покрет, замишљање призора, истраживање звука и различите облике стваралачког изражавања.

Циљеви

У овом се раду слушање музике посматра као активан процес који, уз доживљај и уочавање музичких елемената, може постати полазиште за игру, истраживање звука и музичко стваралаштво ученика. Посебно се разматра како оно што ученици чују може подстаћи њихов сопствени одговор: ритмички образац, звучну пратњу, покрет, цртеж, кратку причу или малу групну изведбу. Притом се не полази од тога да дечји рад мора бити потпуно обликован или „тачан", него од идеје да ученици кроз слушање, игру и истраживање постепено долазе до сопственог музичког израза.

Допринос истраживања

У раду се предлаже методички след: слушати – уочити – одговорити – преобликовати – стварати – поделити – промислити. Ученици најпре слушају композицију као целину, а затим издвајају оно што им је било најзанимљивије или најизраженије: ритам, темпо, динамику, расположење, промену у музичком току или боју звука. Из таквих се запажања могу развити једноставни стваралачки задаци. На пример, препознати ритам може се претворити у нови ритмички образац, расположење композиције у избор инструме-

[1] ORCID ID 0000-0002-1998-739X

ната или начина извођења, а промене у музици у кратку звучну или сценску целину.

Имūликације

Предложени приступ може допринети осавремењивању методичке праксе у разредној настави јер се слушање музике повезује са дечјом активношћу, маштом, сарадњом и стварањем. Музика се притом не посматра само као садржај који треба послушати и описати, него као полазиште из којег ученици могу развијати сопствене звучне, вербалне, визуелне или одговоре покретом.

Кључне речи: слушање музике, разредна настава, музичко стваралаштво, музичка игра, стваралачки одговор

Listening to Music as a Stimulus for Experience, Play, and Creativity in Lower Primary Education

Vesna Svalina[1]
Faculty of Education, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Croatia
vesna.svalina@gmail.com

Theoretical background

Listening to music in lower primary education is often associated with the development of listening attention, musical experience, and the recognition of basic musical elements. However, when working with younger pupils, it does not have to remain limited to listening to a musical piece and discussing it afterwards. Music can open up space for play, movement, imagining scenes, exploring sound, and different forms of creative expression.

Aims

In this paper, listening to music is viewed as an active process which, alongside musical experience and the recognition of musical elements, can become a starting point for play, sound exploration, and pupils' musical creativity. Particular attention is given to how what pupils hear can encourage their own response: a rhythmic pattern, sound accompaniment, movement, drawing, a short story, or a small group performance.

[1] ORCID ID 0000-0002-1998-739X

The focus is not on whether children's work is fully shaped or "correct", but on the idea that, through listening, play, and exploration, pupils gradually arrive at their own musical expression.

Contribution

The paper proposes the following methodological sequence: listen – notice – respond – transform – create – share – reflect. Pupils first listen to a musical piece as a whole, and then identify what they found most interesting or most prominent: rhythm, tempo, dynamics, mood, a change in the musical flow, or the timbre of a sound. Such observations can lead to simple creative tasks. For example, a recognised rhythm can be transformed into a new rhythmic pattern, the mood of the piece into a choice of instruments or manner of performance, and changes in the music into a short sound-based or scenic whole.

Implications

The proposed approach can contribute to the modernisation of methodological practice in lower primary education because it connects listening to music with children's activity, imagination, cooperation, and creativity. Music is therefore not viewed only as content to be listened to and described, but as a starting point from which pupils can develop their own sound-based, movement-based, verbal, or visual responses.

Keywords: listening to music, lower primary education, musical creativity, musical play, creative response

Учионица као простор за одгој љубитеља музике

Наташа Ђурагић
Академија струковних студија Нови Сад, Србија
n.djuragic@gmail.com

Теоретска база

Музика није често предмет научног истраживања. Још ређе се тиме бави сам наставник који би истовремено требало да је и уметник, односно извођач. Ово излагање у фокусу има квалитативно истраживање наставе музичко-извођачких предмета на Академији струковних студија у Новом Саду, спроведену од стране самог наставника као директног покретача и учесника наставног процеса. Квалитет наставе се процењује из угла примењивости усвојеног знања, индикованог неретко личним односом студената, будућих васпитача, према сопственом таленту и музичким способностима. Такође, разматра се улога наставника као професионалног музичара у формирању музичког искуства студената, њиховог дубљег разумевања музике и потенцијалној афирмацији њиховог трајнијег интересовања за музику.

Циљеви

Ово истраживање има за циљ да процени и испита аспекте могућих измена и допуна силабуса музичких предмета са посебним акцентом на извођењу и активном слушању музике, као и методике наставе и самог приступа наставника с намером да се повећа практична примењивост усвојеног градива, развија критичко мишљење студената према музици коју слушају или певају, те истовремено суптилно проширују културни хоризонти студената.

Метод

Акционо истраживање које се темељи на напреднијој студији случаја.

Резултати

Резултати истраживања показују да студенти, будући васпитачи, сматрају садржаје музичко-извођачких предмета веома важним за своје занимање, те да су уведене промене у силабусу препознали као допринос бољој васпитачкој пракси. Даље, услед наведених

фактора и измењеног методичког приступа самог наставника, њихово интересовање за музику током студија се у великој мери мењало у позитивном смеру и на личном и на професионалном плану, те од њих изнедрило потенцијалне љубитеље музике.

Закључак

Добијени резултати пружају нове методичке увиде будућим наставницима музичких предмета, те отварају простор за осмишљавање адекватних програма за повећање музичко-извођачких компетенција студената, будућих васпитача. На тај начин би они сами најпре постали љубитељи музике, а потом били у могућности да пруже одговарајућу и благовремену музичку стимулацију својим васпитаницима.

Кључне речи*:* музичка педагогија, музичко искуство, слушање музике, будући васпитачи, акционо истраживање

The Classroom as a Space for Nurturing Music Lovers

Nataša Đuragić
Academy of Applied Studies Novi Sad, Serbia
n.djuragic@gmail.com

Theoretical background

Music is rarely the subject of scientific research, and it is even less frequently investigated by the educators themselves, who must simultaneously embody the roles of artist and performer. This study presents a qualitative investigation into the instruction of music performance courses at the Academy of Applied Studies in Novi Sad. Conducted as practitioner research, the educator acts as both the direct initiator and an active participant in the pedagogical process. The quality of instruction is evaluated through the lens of knowledge transfer and applicability, which is frequently reflected in the personal attitudes of pre-service educators toward their own musical talent and capabilities. Furthermore, this study examines the pivotal role of teachers as professional musicians in shaping students' musical experiences, fostering a deeper comprehension of music, and potentially cultivating a lifelong engagement with music.

Aims

This study aims to assess and examine prospective modifications and enhancements to the syllabus of music performance courses. Particular emphasis is placed on active performance, critical listening, innovative teaching methodologies, and the teacher's pedagogical approach. The ultimate aim is to enhance the practical applicability of acquired skills, foster critical thinking regarding the repertoire students perform or listen to, and subtly expand their cultural horizons.

Method

Action research utilizing an advanced, single-case study design.

Results

The findings demonstrate that pre-service educators perceive the content of music performance courses as highly relevant to their future profession. Consequently, they recognized the curricular modifications as a significant contribution to improved educational practice. Moreover, driven by these factors and the shifting methodological approach of the instructor, the students' engagement with music underwent a profound positive transformation during their studies, both personally and professionally, effectively positioning them as potential music lovers.

Conclusion

The insights provide novel methodological perspectives for future music educators and underscore the importance of designing tailored curricula that enhance pre-service educators' music performance competencies. By transforming students into music lovers first, they are ultimately equipped to provide appropriate, timely, and enriching musical stimulation to their own future pupils.

Keywords: music pedagogy, musical experience, active listening, pre-service educator, action research

Од перцепције до доживљаја: улога покрета у развоју стилске осетљивости

Весна Живковић[1]
Факултет за образовање учитеља и васпитача, Универзитет у Београду
zivkovic.v@web.de

Теоретска база

Савремена истраживања музичког образовања све више указују на значај телесног покрета као средства за разумевање и доживљавање музике. Полазећи од Далкрозове еуритмике, али и савремених приступа заснованих на концепту отелотвореног ума (embodied cognition), покрет се посматра као посредник између слушног опажања и музичког разумевања. Док је код Далкроза покрет средство за непосредно проживљавање ритма и музичког тока, савремени аутори истичу његову улогу у обликовању музичког значења, усмеравању пажње и продубљивању музичког искуства. На тај начин покрет постаје важан чинилац активног слушања и разумевања различитих музичких стилова.

Циљеви

Циљ рада је да прикаже могућности примене покрета у настави Музичке културе као средства за развој музичке стилске осетљивости ученика. Посебна пажња биће усмерена на представљање конкретних примера и активности кроз које ученици посредством покрета усвајају карактеристике различитих музичких стилова и развијају дубље разумевање њихових изражајних особености.

Допринос истраживања

Допринос рада огледа се у сагледавању покрета као савременог педагошког средства које функционише као мост између музичке перцепције и непосредног искуства ученика. Уместо да музички стилови остану на нивоу апстрактног знања, њихове карактеристике се проживљавају кроз телесно искуство, чиме се олакшава њихово препознавање, разумевање и памћење. Рад указује на могућност интеграције Далкрозових идеја са савременим приступима музичком учењу и слушању, у циљу развоја активног и смисленог односа ученика према музици.

---

[1] ORCID ID 0000-0001-5131-0074

Имūликације

Резултати рада могу послужити као подстицај за осавремењивање наставе Музичке културе кроз систематичније укључивање покрета у активности слушања музике. Предложени приступ пружа наставницима практичне моделе рада који доприносе већој ангажованости ученика, развоју пажње, музичког разумевања и стилске осетљивости. Истовремено, отвара простор за даља истраживања могућности примене покрета у развоју различитих аспеката музичке перцепције и музичког мишљења.

Кључне речи: покрет, активно слушање, Далкроз, Еуритмика, стилска осетљивост

From Perception to Musical Experience: The Role of Movement in Developing Stylistic Sensitivity

Vesna Živković[1]
Teacher Education Faculty, University of Belgrade, Serbia
zivkovic.v@web.de

Theoretical background

Contemporary research in music education increasingly points to the importance of bodily movement as a means of understanding and experiencing music. Drawing on Dalcroze Eurhythmics, as well as contemporary approaches based on the concept of embodied cognition, movement is viewed as a mediator between auditory perception and musical understanding. While, in Dalcroze's approach, movement serves as a means of directly experiencing rhythm and musical flow, contemporary authors emphasize its role in shaping musical meaning, directing attention, and deepening musical experience. In this way, movement becomes an important component of active listening and understanding of different musical styles.

Aims

The aim of the paper is to present the possibilities of applying movement in Music Culture classes as a means of developing students' musical stylistic sensitivity. Particular attention will be devoted to presenting con-

[1] ORCID ID 0000-0001-5131-0074

crete examples and activities through which students, by means of movement, acquire the characteristics of different musical styles and develop a deeper understanding of their expressive features.

Contribution

The contribution of the paper lies in considering movement as a contemporary pedagogical tool that functions as a bridge between musical perception and students' direct experience. Instead of musical styles remaining at the level of abstract knowledge, their characteristics are experienced through bodily engagement, which facilitates their recognition, understanding, and retention. The paper points to the possibility of integrating Dalcroze's ideas with contemporary approaches to music learning and listening in order to develop students' active and meaningful relationship with music.

Implications

The findings of the paper may serve as an incentive for modernizing Music Culture teaching through the more systematic inclusion of movement in music listening activities. The proposed approach provides teachers with practical instructional models that contribute to greater student engagement, the development of attention, musical understanding, and stylistic sensitivity. At the same time, it opens up possibilities for further research into the application of movement in the development of various aspects of musical perception and musical thinking.

Keywords: movement, active listening, Dalcroze, Eurhythmics, stylistic sensitivity

Од ритма до ансамбла: интегрисани модел рада у савременој музичкој учионици

Ђурђа Папазоглу, Дијана Опачић Николић, Радмила Кнежевић и **Маја Мајсторовић**
Music Art Project, Београд, Србија
djurdja@musicartpro.rs; dijana.opacic@musicartpro.rs;
radmila_knezevic@yahoo.com; maja011603@gmail.com

Циљеви

Циљ радионице је представљање интегрисаног модела рада који се примењује у програму „Музика наде", а који повезује музичко описмењавање, вокалну педагогију, телесне перкусије и колективно музицирање. Радионица има за циљ да прикаже на који начин различити педагошки приступи и стратегије учења могу бити повезани у јединствен процес који развија музичке, социјалне и креативне компетенције ученика и обликује савремену музичку учионицу као простор активног учешћа, сарадње, изражавања и истраживања.

Кратак опис радионице

Радионица представља практичан интегрисани модел музичког образовања у коме су покрет, глас, музички језик и заједничко музицирање обједињени у постепен процес учења. Учесници ће проћи кроз четири међусобно повезана корака – телесне перкусије, вокални рад, музичко описмењавање и колективно извођење – како би активно градили музичке компетенције. Заснован на искуственом учењу, вођеном истраживању, тимском раду, експериментисању, рефлексији и критичком промишљању, овај модел, поред музичких вештина, развија сарадњу, креативност, одговорност и активно учешће сваког појединца у заједничком музичком резултату. Радионица се завршава кратком рефлексијом о примени овог холистичког модела у различитим образовним контекстима.

Импликације

Радионица показује могућности интеграције различитих педагошких приступа у јединствен процес музичког учења који повезује музичку писменост, извођаштво, креативност и сарадничко учење. Представљени модел указује на потенцијале савремене музичке

учионице као простора за изражавање, истраживање и активно учешће ученика.

Посебан значај и вредност радионице

Посебна вредност радионице није у представљању појединачних метода, већ у приказу начина на који се различити педагошки приступи могу интегрисати у кохерентан модел музичког учења. Радионица показује како ритам, покрет, глас, музичко описмењавање и заједничко музицирање могу постати делови истог образовног процеса усмереног ка развоју музичких компетенција и активном учешћу ученика. Учесници ће имати прилику да из перспективе ученика искусе пут од првог музичког импулса до свирања у ансамблу и на тај начин сагледају како се савремена музичка учионица може обликовати као простор за истраживање, изражавање, сарадњу и заједничко стварање.

Кључне речи: Музика наде, телесне перкусије, музичко описмењавање, колективно музицирање, савремена музичка учионица

From Rhythm to Ensemble: An Integrated Model of Work in the Contemporary Music Classroom

Đurđa Papazoglu, Dijana Opačić Nikolić, Radmila Knežević and **Maja Majstorović**

Music Art Project, Belgrade, Serbia

djurdja@musicartpro.rs; dijana.opacic@musicartpro.rs; radmila_knezevic@yahoo.com; maja011603@gmail.com

Aims

The workshop aims to present the integrated educational model implemented within the "Music of Hope" program, which connects music literacy, vocal pedagogy, body percussion, and collective music-making. It seeks to demonstrate how different pedagogical approaches and learning strategies can be combined into a unified process that develops students' musical, social, and creative competencies while shaping the contemporary music classroom as a space for participation, collaboration, expression, and inquiry.

Short description

The workshop demonstrates an integrated music education model where movement, voice, musical language, and collective music-making are unified into a sequential learning process. Participants will experience four interconnected stages – body percussion, vocal work, music literacy, and collective performance – to actively build musical competencies. Grounded in experiential learning, guided inquiry, teamwork, experimentation, reflection, and critical thinking, the model fosters not only musical skills but also collaboration, creativity, responsibility, and the active participation of each individual in the shared musical outcome. The workshop concludes with a brief reflection on applying this holistic framework across diverse educational contexts.

Implications

The workshop demonstrates how different pedagogical approaches can be integrated into a unified process of music learning that connects musical literacy, performance, creativity, and collaborative learning. The model highlights the potential of the contemporary music classroom as a space for expression, inquiry, and active student participation.

The importance and value

The particular value of the workshop lies not in presenting individual methods, but in demonstrating how diverse pedagogical approaches can be integrated into a coherent model of music learning. It shows how rhythm, movement, voice, music literacy, and collective music-making can become interconnected elements of the same educational process aimed at developing musical competencies and active student engagement. From the learner's perspective, participants will journey from the initial musical impulse to ensemble performance, exploring how contemporary classrooms become spaces for inquiry, expression, collaboration, and shared creativity.

Keywords: Music of Hope, body percussion, music literacy, collective music-making, contemporary music classroom

САВРЕМЕНЕ НАУЧНЕ И ИЗВОЂАЧКЕ ПЕРСПЕКТИВЕ У МУЗИЧКОЈ ПЕДАГОГИЈИ

≈ ≈ ≈

CONTEMPORARY SCIENTIFIC AND PERFORMANCE PERSPECTIVES IN MUSIC EDUCATION

Будућност музичког образовања: перспективе науке о музичком извођаштву

Џорџ Вадел[1]
Краљевски музички колеџ, Лондон, Уједињено Краљевство
george.waddell@rcm.ac.uk

Теоретска база

Оспособљавање музичара за модерну индустрију представља сложен процес. Поред овладавања техником, дубоког познавања репертоара и развоја сопственог уметничког израза, постоји мноштво професионалних и психолошких вештина које могу унапредити њихове шансе за успех у оквиру разноврсних и комбинованих музичких каријера. Све већи број истраживања у оквиру науке о извођаштву проширио је наша сазнања о скупу вештина које треба развијати, укључујући обрасце понашања који промовишу здравље, стратегије свесне и наменске вежбе, механизме за суочавање са стресом и неизвесношћу, као и способности у области комуникације, технологије, евалуације, предузетништва, лидерства и педагогије.

Циљеви

Ова презентација даје преглед тога како су алати, увиди и технологије Центра за науку о извођаштву Краљевског музичког колеџа (КМК) имплементирани у његове академске програме, и разматра образовни трендове који обликују ширу индустрију.

Допринос истраживања

Специјализована катедра за науку о извођаштву на Краљевском музичком колеџу (RCM) обухвата скуп обавезних и изборних модула на основним и мастер студијама. Ови модули покривају теме као што су здравље музичара, професионалне вештине, психологија извођаштва, наука о памћењу, предузетништво и иновације, дигиталне вештина, као и музичка пракса у здравственим установама и социјалним заједницама. Овакав приступ настави, заснован на научним доказима, додатно је унапређен развојем две најсавременије извођачке лабораторије. Ове лабораторије симулирају визуелно,

[1] ORCID ID 0000-0001-9715-2753

акустичко и социјално окружење извођења како би се омогућили иновативна пракса, настава и мултимодално искуство публике. Текућа истраживања КМК-а у области здравља музичара, педагошких и технолошких иновација из радикално интердисциплинарних перспектива, као и музике у јавном здрављу, покрећу даљи развој овог сегмента.

Имūликације

Приступи науке о извођаштву омогућили се КМК-у да развије и спроведе водећи светски програм за обуку музичара. Тај програм успешно обједињује емпиријска знања и технолошке иновације, док истовремено негује вековну традицију музичке праксе. Шира примена оваквог приступа могла би помоћи музичарима широм света да се суоче са изазовима своје професије, нудећи уједно смернице о томе како извођачи из различитих дисциплина могу да напредују и остваре успех под притиском.

Кључне речи: Наука о извођаштву, образовање, технологија, евалуација, курикулум

The Future of Music Education: Perspectives from Performance Science

George Waddell[1]
Royal College of Music, London, United Kingdom
george.waddell@rcm.ac.uk

Theoretical background

Training a musician for the modern industry is complex. In addition to mastery of their technique, deep knowledge of their repertoire, and development of their artistic voice, there are myriad professional and psychological skills that can enhance their opportunities for and success within a range of portfolio careers. A growing body of research across the field of Performance Science has expanded our knowledge of the skillset to be developed, including health-promoting behaviours, deliberate practice strategies, mechanisms to cope with stress and uncertainty, and abilities in communication, technology, evaluation, entrepreneurship, leadership, and teaching.

[1] ORCID ID 0000-0001-9715-2753

Aims

This presentation outlines how the tools, insights, and technologies of the Royal College of Music's (RCM) Centre for Performance Science have been embedded across its academic programmes and considers educational trends shaping the wider industry.

Contribution

The RCM's dedicated Performance Science subject area encompasses a portfolio of compulsory and optional undergraduate and graduate modules on topics including musicians' health, professional skills, the psychology of performance, the science of memory, enterprise and innovation, digital skills, and musical practice in care and community settings. This evidence-informed approach to teaching has been furthered by the development of two state-of-the-art Performance Laboratories that simulate the visual, acoustic, and social environments of performance to facilitate innovative practice, teaching, and multimodal audience experiences. Ongoing RCM research into musicians' health, pedagogical and technological innovations from radically interdisciplinary perspectives, and music in public health is driving further development.

Implications

The approaches of Performance Science have allowed the RCM to develop and deliver a world-leading programme for training musicians that harnesses empirical knowledge and technological innovation while embracing centuries of tradition in musical practice. Applied more widely, such an approach may help musicians worldwide meet the challenges of their profession while informing how performers across disciplines can thrive under pressure.

Keywords: Performance science, education, technology, evaluation, curriculum

Педагогија стваралаштва: од Змајевог стиха до дечије композиције

Вера Миланковић
Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија
vera.milankovic@gmail.com

Циљеви

Основни циљ радионице јесте успостављање неопходне и нераскидиве везе између теоријског учења о музици и живе музичке материје, што се једино може постићи и трајно утврдити кроз активно уметничко стваралаштво.

Кратак опис радионице

У интерактивној радионици полазници, заједно са ауторком, непосредно сарађују на изградњи и компоновању дечије песме. Као непосредни креативни подстицај и текстуални предложак користе се одабрани стихови Јована Јовановића Змаја, при чему се целокупна нова композиција заснива, развија и уобличава директно на специфичном ритму и природној мелодији стихова коју ти стихови сами по себи носе.

Импликације

Кроз овакав рад омогућава се дубља и свеобухватна спознаја лепоте српског језика, што подразумева освешћивање његове унутрашње мелодије, ритма текста, као и подтекста који се најверније изражава управо кроз музику. Овакав приступ представља један од кључних начина да се активно заштити и сачува васпитни процес у савременом добу. Овај процес је данас на несвесној равни озбиљно угрожен све већим приливом естетски сумњивих дечијих песама које не само да руже српски језик, већ некритички усвајају и намећу потпуно туђе мелодијско-ритмичке обрасце.

Посебан значај и вредност радионице

Посебан значај и суштинска вредност ове радионице лежи у јасном педагошком и уметничком ставу да се целокупни и сложени процес учења музике може заокружити, употпунити и добити свој пуни смисао искључиво и само кроз стваралаштво.

Кључне речи: музичка педагогија, музичко стваралаштво, српска поезија, Јован Јовановић Змај, дечија песма

The Pedagogy of Creativity: From Zmaj's Verse to Children's Composition

Vera Milanković
Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia
vera.milankovic@gmail.com

Aims

The main aim of the workshop is to establish a necessary and unbreakable link between theoretical music learning and live music, which can only be achieved and permanently reinforced through active artistic creativity.

Short description

During the interactive workshop, participants, along with the author, directly collaborate on forming and composing a children's song. Selected verses by Jovan Jovanović Zmaj are used as a direct creative stimulus and textual template, whereby the entire new composition is based, developed, and shaped directly on the specific rhythm and natural melody that these verses inherently carry.

Implications

Within the workshop, a deeper and comprehensive understanding of the beauty of the Serbian language is enabled, implying raising awareness of its inner melody, rhythm of the text itself, as well as the subtext, which is most faithfully expressed precisely through music. This approach represents one of the key paths towards active protection and preservation of the educational process in the modern era. Today, this process is, on an unconscious level, seriously threatened by a growing influx of aesthetically questionable children's songs that not only ruin and degrade the Serbian language, but also uncritically adopt and impose completely alien melodic and rhythmic patterns.

The importance and value

The special significance and fundamental value of this workshop lie in the clear pedagogical and artistic position that the entire and complex process of music learning can be rounded off, completed, and acquire its full meaning exclusively through creativity.

Keywords: music pedagogy, musical creativity, Serbian poetry, Jovan Jovanović Zmaj, children's song

Педагогија извођења: од дечије композиције до сценске интерпретације

Вера Царина
МШ „Јован Бандур“, Панчево, Србија
veracarina1963@gmail.com

Циљ

Основни циљ радионице јесте приказати пут уметничког развоја – од почетног читања нотног текста, преко методичких смерница за избегавање честих грешака у пракси, до постизања заокруженог, занимљивог и квалитетног уметничког извођења.

Кратак опис радионице

Интерактивна радионица заснована је на практичном извођењу новонаписане песме на стихове Јована Јовановића Змаја, која је непосредни исход претходне радионице под вођством Вере Миланковић. Рад започиње темељним прегледом и обрадом стихова и приказом певачке технике. Учесници ће детаљно проучавати и у пракси примењивати начине правилног изговора и обликовања самогласника. То је кључни услов за постизање уједначене боје звука и јасне дикције, која непосредно олакшава извођење мелодије. Посебна пажња биће посвећена фразирању, одређивању карактера мелодије, ослањању на наглашене делове такта, што омогућава несметани ток и течност мелодије. Кроз активно учешће, полазници ће испробавати различите карактере у односу на акценте, играјући се са текстом и мелодијом.

Имплицације

Указивањем на леп и уједначен вокал, јасан изговор текста и изражајну дикцију, ова радионица будућим наставницима и професорима нуди путоказ да усмере младе на самом почетку бављења музиком, олакшавајући и скраћујући пут до доброг извођења. Свеобухватни преглед кључних делова песме помаже нам да уочимо важност коју књижевна вредност стихова има за обраду мелодије.

Посебан значај и вредност радионице

Значај и вредност радионице огледа се у уочавању „осећаја слободе” у извођењу. Она показује како се истинска уметничка слобода

и лични израз не остварују изван, већ управо унутар граница које предлаже и поставља музички материјал.

Кључне речи: музичка педагогија, музичко стваралаштво, поезија, вокал, игра

Performance Pedagogy: From Children's Composition to Stage Interpretation

Vera Carina
MS "Jovan Bandur", Pančevo, Serbia
veracarina1963@gmail.com

Aims

The primary aim of this workshop is to establish a pathway for creative development – spanning from initial score reading, through methodical guidelines for avoiding common practice mistakes, to achieving a well-rounded, engaging, and high-quality artistic interpretation.

Short description

The interactive workshop is based on a functional interpretation of a newly written song set to J. J. Zmaj's verse, conceived during the previous workshop led by Vera Milanković. The process begins with a thorough overview and analysis of the verse, followed by a review of vocal technique. Participants will carefully study and apply methods for correct pronunciation and vowel shaping. This approach enables a unified tone colour and clear diction, thereby fully facilitating melodic interpretation. Special attention will be focused on phrasing and defining the melodic character, relying on strong metrical divisions to ensure an undisturbed melodic flow. Through active involvement, participants will explore various musical characters in accordance with textual accents, dynamically playing with both verse and melody.

Implications

Pointing out the beauty and clarity of vowels, clear verse and expressive pronunciation, this workshop offers future music educators and professors a pedagogical framework to engage the attention of young learners from the very beginning of their music education, ultimately shortening the path toward high-quality interpretation. A comprehensive analysis

of the song's key structural points fosters an awareness of the profound impact that literary value has on studying a song.

The importance and value

The importance and value of this workshop is in observing the "feeling of freedom" in interpretation. It demonstrates that authentic creative freedom and personal expression are achieved not without, but within the structural boundaries inherent to the musical substance itself.

Keywords: music pedagogy, music creativity, poetry, vowel, creative play

Подстицај развоја извођачких и педагошких компетенција кроз наставу мјузикла

Надица Спасојевић
МШ „Станковић“, ОМШ „Владимир Ђорђевић“, Београд, Србија
spasojevicnadica@gmail.com

Теоретска база

Рад се базира на схватању улоге наставе мјузикла на Факултету музичке уметности у Београду. Мјузикл се посматра као наставни облик који повезује глуму, певање, свирање, покрет и тимски рад доприносећи развоју професионалних и личних компетенција студената.

Циљеви

Циљ рада је да прикаже како је лично искуство на настави мјузикла утицало на развој нових идеја у педагошком раду и њихову примену, као и да укаже на значај овог предмета.

Допринос истраживања

Кроз анализу сопствене наставне праксе, али и извођачког искуства, рад показује како искуство на настави мјузикла може да инспирише на стварање нових форми попут жанр-сцене, монодраме али и отварање нових наставних секција у музичкој школи. Мјузикл подстиче развој креативности, комуникацијских вештина и педагошке флексибилности будућих наставника и извођача.

Импликације

Рад указује да наставу мјузикла има потенцијал да превазиђе оквире уметничког извођења и постане важан сегмент професионалног формирања музичких педагога и извођача. Рад може послужити као инспирација за шире укључивање оваквих садржаја у музичко образовање.

Кључне речи: мјузикл, музичка педагогија, монодрама, позориште, музичка школа

Fostering the Development of Teaching and Performance Competencies Through Music Education

Nadica Spasojević
MS „Stanković", MS „Vladimir Đorđević", Belgrade, Serbia
spasojevicnadica@gmail.com

Theoretical background
This paper is based on the understanding of the role of Musical education at the Faculty of Music in Belgrade. Musical is viewed as an educational approach that combines acting, singing, playing, movement, and teamwork, thus contributing to the development of students' professional and personal competencies.

Aims
The aim of this paper is to demonstrate how personal experience gained through Musical education has influenced the development of new ideas in teaching practice and their implementation, while also emphasizing the importance of this course.

Contribution
Through the analysis of the author's own teaching practice and performance experience, the paper demonstrates how experience gained in Musical classes can inspire the creation of new educational formats, such as chamber productions and monodramas, as well as the establishment of new extracurricular activities in music schools. Musical Theatre encourages the development of creativity, communication skills, and pedagogical flexibility among future teachers and performers.

Implications
The paper suggests that Musical education has the potential to extend beyond the framework of artistic performance and become an important part of the professional development of future music educators and performers. It may also serve as an inspiration for the broader inclusion of similar educational content in music education.

Keywords: musical, music pedagogy, monodrama, theatre, music school

Креативни процес у уметничким пројектима „Forandring – Cognitation" и „Le Renouvellement – Suspention" из перспективе сопственог истраживања: између импровизације, интерпретације покрета и интермедијалног рада

Мажена Камињска[1]
Музичка академија „Станислав Моњушко" у Гдањску, Пољска
Основна и средња музичка школа „Зигмунт Носковски" у Гдињи, Пољска
m.kaminska@amuz.gda.pl

Теоретска база

Уметничка пракса представљена у овом истраживању заснива се на стваралачком процесу који полази од клавирске импровизације и импровизације покретом. Процес је започео истраживањем звучних могућности клавирске импровизације, које је послужило као основа за наредне стваралачке фазе. Из ових импровизација компоноване су оригиналне клавирске минијатуре, које су затим коришћене за интерпретације покретом.

Циљеви

Циљ презентације је представљање резултата истраживања уметничке праксе током стварања два интердисциплинарна пројекта, *Forandring – Cognitation* и *Le Renouvellement – Suspention*. Пројекти су засновани на дугорочном, вишефазном стваралачком процесу који се развија од импровизације, преко интерпретација ауторкиних оригиналних клавирских минијатура покретом, до коначног интермедијалног уметничког дела.

Метод

Кључни елемент у развоју покрета била је импровизација покретом, која је представљала основну припремну фазу у процесу стварања музичке кореографије. Након тога уследили су одабир и развијање идеја покрета у целовиту кореографску форму. Интерпретације покретом снимане су из различитих перспектива – из крупног плана и са веће удаљености – у солистичким и групним поставкама. Ови снимци послужили су као основа за развијање сценарија визуелизације и стварање интердисциплинарних проје-

[1] ORCID ID 0000-0003-0966-3495

ката који укључују визуелну уметност засновану на вештачкој интелигенцији.

Резултати

Као резултат овог процеса настала су два вишеслојна интермедијална пројекта. Представљени су у неколико облика: као музичке кореографије, као визуелизације и као спој оба елемента у извођењима уживо праћеним пројекцијама.

Закључак

Презентација приказује резултате интердисциплинарног стваралачког процеса и указује на могућност повезивања клавирске импровизације, музичке кореографије и визуелне уметности у целовите интермедијалне пројекте. Рад ће бити илустрован примерима из реализованих уметничких пројеката.

Кључне речи: импровизација, музичка кореографија, интердисциплинарни пројекат, клавирска минијатура

The Creative Process in Artistic Projects "Forandring – Cognitation" and "Le Renouvellement – Suspention" From the Perspective of Own Research: Between Improvisation, Movement Interpretation and Intermedia Work

Marzena Kamińska[1]
Stanisław Moniuszko Academy of Music in Gdańsk, Poland
Zygmunt Noskowski Primary and Secondary School of Music in Gdynia, Poland
m.kaminska@amuz.gda.pl

Theoretical background

The artistic practice presented in this study is based on the process of creating an artwork originating from both piano and movement improvisation. The creative process began with an exploration of the sonic possibilities of piano improvisation, which served as the starting point for subsequent creative stages. Based on these improvisations, original piano miniatures were composed and later used as the foundation for movement interpretations.

[1] ORCID ID 0000-0003-0966-3495

Aims

The aim of the presentation is to demonstrate the results of an exploration of artistic practice in the creation of two interdisciplinary projects, *Forandring – Cognitation* and *Le Renouvellement – Suspention*. The projects are based on a long-term, multi-stage creative process, progressing from improvisation through movement interpretations of the author's original piano miniatures to the final intermedia artwork.

Methods

A key element in developing the movement layer was movement improvisation, which constituted the essential preliminary stage in the process of creating music choreography. This was followed by the selection and development of movement ideas into a coherent choreographic form. The movement interpretations were then recorded from various perspectives – both close-up and long-distance – and in both solo and group configurations. These recordings formed the basis for developing visualization scenarios that led to the creation of interdisciplinary projects incorporating AI-based visual art.

Results

As a result, two multilayered intermedia projects were created. They exist in several forms: as choreographies of music, as visualizations, and as a combination of both elements in live performances accompanied by projected visualizations.

Conclusion

The presentation demonstrates the outcomes of an interdisciplinary creative process, highlighting the potential for integrating piano improvisation, choreography of music, and visual art into coherent intermedia projects. This paper will be illustrated with examples from the completed artistic projects.

Keywords: improvisation, choreography of music, interdisciplinary project, piano miniature

Гамелан као медијум: контрапунктски потенцијал јаванског ансамбла у савременој композиторској пракси

Дамјан Јовичин
Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија
jovicindamjan@gmail.com

Теоретска база

Истраживање полази од теорије контрапункта у западној уметничкој музици и доводи је у дијалог са концептима јаванске теорије музике — пре свега системом ираме и кепатихан нотацијом. Централни теоријски оквир почива на структуралној аналогији између пропорција у елаборирајућим деоницама гамелана и аугментације и диминуције у западном контрапункту.

Циљеви

Рад истражује да ли јавански гамелан може функционисати као композиторски медијум у савременој уметничкој музици, изван оквира етномузикологије и фолклоризма. Циљ је такође да се испита педагошки потенцијал гамелана у настави контрапункта.

Метод

Аутор је обучио ансамбл и довео у функционално стање јавански гамелан у просторијама Индонежанске амбасаде у Београду, уз стручну подршку антрополога Петера Силаџија. На основу непосредног практичног искуства компонована су четири гамелан става у склопу ширег докторског пројекта *Ars subtilior* — са различитим композиционим приступима: употреба ираме као структуралног модела (*Amber*, *Jade*), увођење концертног клавира у улогу гамелан инструмента (*Jade*), те употреба кепатихан нотације као ритамске матрице блиске интегралном серијализму (*Silk*, *Saffron*).

Резултати

Истраживање је показало да структура ираме омогућава директно превођење контрапунктских принципа у ансамблску праксу. Сваки извођач у ансамблу истовремено слуша, елаборира и интернализује целокупан звучни спектар — процес структурно аналоган вишегласном слушању у контрапунктској настави. Гамелан ансамбл показао се као живи пример *Гешталт* принципа у педагошком контексту.

Закључак

Гамелан као медијум отвара нове могућности у савременој композиторској и педагошкој пракси. Аналогија између јаванских концепата ираме и западног контрапункта није само теоријска — она је практично применљива у настави и стваралаштву, и указује на плодност међукултуралног дијалога у музичком образовању.

Кључне речи: гамелан, контрапункт, ирама, савремена композиција, међукултурална педагогија

Gamelan as Medium: Contrapuntal Potential of the Javanese Ensemble in Contemporary Compositional Practice

Damjan Jovičin
Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia
jovicindamjan@gmail.com

Theoretical background

The research departs from the theory of counterpoint in Western art music and brings it into dialogue with concepts from Javanese music theory — primarily the irama system and kepatihan notation. The central theoretical framework rests on a structural analogy between the proportional relationships of gamelan elaborating parts and augmentation and diminution in Western counterpoint.

Aims

The paper investigates whether the Javanese gamelan can function as a compositional medium in contemporary art music, beyond the frameworks of ethnomusicology and folklorism. It also examines the pedagogical potential of gamelan in counterpoint education.

Method

The author trained an ensemble and restored a Javanese gamelan housed at the Indonesian Embassy in Belgrade to functional condition, with the expert support of anthropologist Péter Szilágyi. Drawing on direct practical experience, four gamelan movements were composed within the broader doctoral project *Ars subtilior* — each with a distinct compositional approach: use of irama as structural model (*Amber*, *Jade*); intro-

duction of the concert grand piano as a gamelan elaborating instrument (*Jade*); and use of kepatihan notation as a rhythmic matrix related to integral serialism (*Silk*, *Saffron*).

Results

The research demonstrated that the structure of irama enables a direct translation of contrapuntal principles into ensemble practice. Each performer simultaneously listens, elaborates, and internalizes the complete sonic spectrum — a process structurally analogous to polyphonic listening in counterpoint pedagogy. The gamelan ensemble proved to be a living demonstration of the Gestalt principle in an educational context.

Conclusion

Gamelan as a medium opens new possibilities in contemporary compositional and pedagogical practice. The analogy between Javanese concepts of irama and Western counterpoint is not merely theoretical — it is practically applicable in both teaching and composition, and points to the fertility of cross-cultural dialogue in music education.

Keywords: gamelan, counterpoint, irama, contemporary composition, cross-cultural pedagogy

ПСИХОСОЦИЈАЛНЕ И ИНКЛУЗИВНЕ ДИМЕНЗИЈЕ САВРЕМЕНЕ МУЗИЧКЕ ПЕДАГОГИЈЕ

PSYCHOSOCIAL AND INCLUSIVE DIMENSIONS OF CONTEMPORARY MUSIC PEDAGOGY

Како хорско учешће обликује благостање младих у свакодневном животу: ангажованост, анксиозност и перципирани бенефити

Јована Благојевић[1]
Педагошки факултет у Сомбору, Универзитет у Новом Саду, Србија
jovana.blagojevic@uns.ac.rs

Теоретска база

Хорско певање спаја музичко ангажовање са дуготрајном социјалном интеракцијом. Иако истраживања потврђују бројне бенефите хорског певања за младе, психолошки механизми кроз које ови ефекти делују остају недовољно истражени. Студија се ослања на теорију тока (Flow theory) и теорију проширења и изградње позитивних емоција (Broaden-and-build theory), које објашњавају како афективна стања током активности обликују шире психолошко функционисање.

Циљеви

Циљ истраживања био је да се испита да ли перципирани бенефити учешћа у хору предвиђају субјективно благостање младих хориста, при чему афективна стања везана за хор имају медијаторску улогу у том односу.

Метод

Спроведено је квантитативно, пресечно истраживање на узорку од 315 младих хориста из Словеније, Србије и Хрватске, узраста 15–24 године (M = 18,5). Коришћено је моделовање структурним једначинама (SEM) за тестирање предложеног медијационог модела. Перципирани хорски бенефити мерени су CAPBES инструментом, афективна стања током хора адаптираном PANAS верзијом, а субјективно благостање WHO-5 индексом. Узраст, пол и учесталост проба укључени су као коваријате.

Резултати

Перципирани развој музичке способности и оптимизам били су позитивно повезани са субјективним благостањем посредством веће ангажованости током хора, док је оптимизам додатно био по-

[1] ORCID ID 0000-0003-0620-1973

везан са нижом анксиозношћу у хору. Ангажованост је позитивно, а анксиозност негативно предвиђала благостање. Узраст се показао као независан позитиван предиктор благостања. Добијени модел објашњава 64,1% варијансе ангажованости, 14,9% анксиозности и 23,3% благостања.

Закључак

Резултати указују да учешће у хору доприноси благостању пре свега кроз афективно искуство, а не само кроз учесталост хорских проба. Ангажованост, као и смањење анксиозности током проба, позитивно доприносе општем психолошком функционисању, указујући на то колико је за музичке педагоге и диригенте који раде са младима важна подржавајућа хорска клима. Она подразумева балансиран ниво изазова, нормализацију грешака и смањен евалуативни притисак.

Кључне речи: афективна стања, благостање младих, моделовање структурним једначинама, перципирани бенефити хора, хорско певање

How Choir Participation Shapes Everyday Well-Being in Youth: Engagement, Anxiety, and Perceived Benefits

Jovana Blagojević[1]
Faculty of Education in Sombor, University of Novi Sad, Serbia
jovana.blagojevic@uns.ac.rs

Theoretical background

Choral singing combines musical engagement with sustained social interaction. Although research confirms numerous benefits of choir participation for youth, the psychological mechanisms through which these effects operate remain insufficiently explored. The study draws on Flow theory and the Broaden-and-build theory of positive emotions, which explain how affective states experienced during an activity shape broader psychological functioning.

[1] ORCID ID 0000-0003-0620-1973

Aims

The aim of the study was to examine whether perceived benefits of choir participation predict subjective well-being among youth choir singers, with choir-related affective states serving as mediators of this relationship.

Methods

A quantitative, cross-sectional study was conducted on a sample of 315 youth choir singers from Slovenia, Serbia, and Croatia, aged 15–24 (M = 18.5). Structural equation modeling (SEM) was used to test the proposed mediation model. Perceived benefits were measured with the CAPBES scale, choir-related affective states through an adapted PANAS version, and subjective well-being through WHO-5. Age, gender, and rehearsal frequency were included as covariates.

Results

Perceived musical ability development and optimism subscales within CAPBES were positively associated with subjective well-being through higher engagement during choir participation, while optimism was additionally associated with lower choir-related anxiety. Engagement predicted well-being positively, while anxiety predicted it negatively. Age emerged as an independent positive predictor of well-being. The model explained 64.1% of the variance in engagement, 14.9% in anxiety, and 23.3% in well-being.

Conclusion

The results suggest that choir participation enhances well-being primarily through affective experience rather than frequency of participation alone. Engagement and reduced anxiety during rehearsals contribute to broader psychological functioning, highlighting the importance of a supportive choral climate, including balanced challenge, normalized mistakes, and reduced evaluative pressure, as suggestions for music educators and conductors working with youth.

Keywords: affective states, youth well-being, structural equation modeling, perceived benefits of choir, choral singing

Интегрисани модел музичког образовања у програму „Музика наде“: повезивање музичког описмењавања, вокалне педагогије, телесних перкусија и колективног музицирања

Ђурђа Папазоглу
Music Art Project – програм „Музика наде“,
djurdja@musicartpro.rs

Теоретска база

Савремена музичка педагогија све више тежи интеграцији различитих методичких приступа који повезују музичко знање, извођаштво, креативност и активно учешће ученика. Полазећи од принципа програма „Музика наде“, развијен је интегрисани модел који обједињује музичко описмењавање засновано на Ad Libitum/i. Musi приступу, вокалну педагогију, телесне перкусије и музицирање у ансамблу. Овај модел обликује савремену учионицу у којој се музика учи и доживљава кроз стварање, извођење, анализу, сарадњу и истраживање.

Циљеви

Циљ рада је да представи интегрисани модел музичког образовања који се примењује у програму „Музика наде” и да прикаже на који начин различити педагошки приступи доприносе развоју музичких, социјалних и креативних компетенција ученика. Посебна пажња усмерена је на: разлоге избора појединачних методологија; компетенције које развија сваки сегмент рада; начине на које се ови сегменти међусобно допуњују; њихов допринос обликовању савремене музичке учионице.

Допринос истраживања

Рад предлаже модел у коме музичко описмењавање, вокални развој, телесно-ритмичко учење и музицирање у ансамблу не функционишу као одвојене наставне целине, већ као међусобно повезани елементи јединственог процеса учења. У оквиру модела, телесне перкусије доприносе развоју ритмичке писмености, координације покрета, телесне свести и групне синхронизације; вокална педагогија подржава развој гласа, слуха и музичке експресије; музичко описмењавање обезбеђује постепено усвајање музичког језика и његову функционалну примену у извођењу; музицирање у ансам-

блу омогућава интеграцију стечених знања и вештина у сарадничком и извођачком окружењу. На тај начин ученици истовремено развијају музичке компетенције, креативност, комуникацијске вештине и способност критичког промишљања музичког искуства.

Имūликације

Овај интегрисани модел указује на могућности обликовања савремене музичке учионице као простора за стицање знања, креативности и истраживања. Повезивањем различитих педагошких приступа ствара се окружење које подстиче активну улогу ученика, сарадничко учење и повезивање теоријског знања с уметничком праксом. Модел може представљати подстицај за развој иновативних и интердисциплинарних приступа у музичком образовању.

Кључне речи: Музика наде, музичко описмењавање, телесне перкусије, музицирање у ансамблу, савремена музичка учионица

An Integrated Music Education Model in the "Music of Hope" Program: Connecting Music Literacy, Vocal Pedagogy, Body Percussion, and Ensemble Music-Making

Đurđa Papazoglu
Music Art Project – Music of Hope Program, Belgrade, Serbia
djurdja@musicartpro.rs

Theoretical background

Contemporary music pedagogy increasingly seeks to integrate diverse teaching approaches that connect musical knowledge, performance, creativity, and active student participation in the learning process. Based on "Music of Hope" principles, this integrated model combines music literacy inspired by the Ad Libitum/i.Musi approach, vocal pedagogy, body percussion, and ensemble music-making. It establishes a contemporary learning environment where music learning is driven by creation, performance, analysis, collaboration, and inquiry.

Aims

The aim of this paper is to present the integrated music education model implemented within the "Music of Hope" program and to demonstrate

how diverse pedagogical approaches contribute to the development of students' musical, social, and creative competencies. Particular attention is given to: the rationale behind selecting specific methodologies; the competencies developed through individual model segments; the ways in which these segments complement one another; and their contribution to shaping the contemporary music classroom.

Contribution

The paper proposes a model in which music literacy, vocal development, body-based rhythmic learning, and ensemble music-making function not as separate instructional units but as interconnected components of a unified pedagogical process. Within the model, body percussion fosters rhythmic literacy, movement coordination, body awareness, and group synchronization; vocal pedagogy supports vocal development, aural skills, and artistic expression; music literacy enables the gradual acquisition of musical language and its functional application in performance; ensemble music-making integrates these acquired competencies within collaborative and performance-oriented environments. Consequently, students simultaneously develop musical competencies, creativity, communication skills, and the capacity for critical reflection on their musical experiences.

Implications

The integrated model demonstrates the potential of shaping the contemporary music classroom as a space for knowledge, creativity, and inquiry. By connecting different pedagogical approaches, it creates an environment that encourages active student participation, collaborative learning, and the integration of theoretical knowledge with artistic practice. The model may serve as a stimulus for the development of innovative and interdisciplinary approaches in music education.

Keywords: Music of Hope, music literacy, body percussion, ensemble music-making, contemporary music classroom

Настава солфеђа и флауте у контексту инклузивног образовања

Магдалена Перишић[а], Наталија Јовић[а] и Хелена Марић[б]
[а] МШ „Марко Тајчевић" Лазаревац, Србија
[б] МШ „Станислав Бинички" Београд, Србија
markotajcevic2020@gmail.com, natalijaAT@gmail.com,
maric.helena0@gmail.com

Теоретска база

Теоретску базу рада чине савремене педагошке, односно дидактичке теорије и концепције дечјег развоја, учења и подучавања у настави солфеђа и флауте, у контексту инклузивног образовања. Пошли смо од концепта према коме је развој детета социјални феномен, а учење грађење односно „ко-конструкција" знања, вештина и ставова, које се одвија у социо-културном контексту у сарадњи и интеракцији ученика, наставника и вршњака.

Циљеви

Циљ рада је представљање резултата истраживања понашања ученика са сметњама у развоју и опште популације основне музичке школе на настави солфеђа и флауте. Настојали смо да идентификујемо потенцијале ученика, односно шта ученик зна, може и уме да уради уз помоћ наставника, педагога и вршњака у току школске године, а није знао, могао и умео самостално на почетку школске године.

Метод

Определили смо се за квалитативно истраживање, због самог предмета истраживања и врсте узорка. Лонгитудинално истраживање реализовано је у периоду од једне школске године. Применили смо технике посматрања са учествовањем и анализу садржаја. Као инструменте користили смо протокол посматрања часа (који смо израдили у сврху овог истраживања) као и педагошку документацију: обрасце ИОП-а, оперативне планове рада наставника, педагошке свеске, портфолио ученика, портфолио наставника, дневник рада педагога, портфолио педагога. Анализирали смо и продукте рада ученика: нотне свеске, цртеже, портфолио ученика. Узорак је чинило 15 ученика, 11 ученика са сметњама у развоју и 4 из опште

популације који су били обухваћени наставом солфеђа и индивидуалном наставом флауте.

Резултати

Анализом резултата уочено је напредовање ученика у сфери говора, концентрације, пажње, фине моторике, мотивације, као и промене у емоционалној и социјалној сфери. Што се тиче постигнућа ученика, односно знања и вештина, најбољи резултати остварени су у области певања и свирања инструмента, а најслабији код писања и читања нотног текста.

Закључак

Напредовање ученика било је индивидуално и варирало је током школске године. Резултати указују да наставе музике, у контексту инклузивног образовања, поред других спољашњих и унутрашњих фактора, може представљати подстицај развоју ученика.

Кључне речи*:* настава и учење, развој ученика, инклузивно образовање, настава солфеђа, настава флауте

Teaching Solfeggio and Flute in the Context of Inclusive Education

Magdalena Perišić[a], Natalija Jović[a] and **Helena Marić[b]**

[a] MŠ „Marko Tajčević" Lazarevac, Serbia
[b] MŠ „Stanislav Binički" Belgrade, Serbia
markotajcevic2020@gmail.com, natalijaAT@gmail.com,
maric.helena0@gmail.com

Theoretical background

The theoretical framework of this study is based on contemporary pedagogical and didactic theories and concepts of child development, learning, and teaching in solfeggio and flute lessons, in the context of inclusive education. Our starting point was the concept that child development is a social phenomenon, and that learning is the construction, or the "co-construction", of knowledge, skills, and attitudes, which takes place in a socio-cultural context through the collaboration and interaction of students, teachers and peers.

Aims

This study aimed to present the results of a study of behavior of students with developmental difficulties and their typically developing peers of an elementary music school in solfège and flute classes. We aimed to identify what students were able to achieve with the support of teachers, pedagogues, and peers during the school year, that they could not achieve independently at its beginning.

Method

A qualitative research approach was adopted due to the nature of the research topic and the sample. The longitudinal study was conducted over the course of one school year. We applied participant observation and content analysis techniques. As instruments, we used a lesson observation protocol (which we developed for the purpose of this research) as well as the pedagogical documentation: IEP forms, teachers' operational work plans, the teachers' portfolios, students' portfolios, pedagogical agendas, and the pedagogues' portfolios. We also analyzed student work products: notebooks, drawings, and the student's portfolio. The sample consisted of fifteen students, eleven of which were with developmental difficulties and four from the general population who attended solfège classes together and flute classes individually.

Results

The analysis of the results showed improvement in speech, concentration, attention span, fine motor skills, and motivation, as well as changes in the emotional and social spheres. Regarding the students' achievement, specifically knowledge and skills, the best results were achieved in singing and playing the instrument, while the weakest were in writing and reading music notation.

Conclusion

Student progress was individual and varied throughout the school year. The findings suggest that music education in an inclusive context may contribute positively to student development, alongside other external and internal factors.

Keywords*:* teaching and learning, student development, inclusive education, solfeggio teaching, flute teaching

Компаративна анализа емоционалне осетљивости музичара, немузичара и музичара-аматера: пилот студија

Марко Весић[1] и **Милена Петровић**[2]
Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија
vesic.marko9@gmail.com; pepa.magare@gmail.com

Теоретска база

Разлике између музичара, немузичара и музичара-аматера обухватају неуроанатомске специфичности (Gaser & Schlaug, 2003), процесе неуроафективне обраде (Park et al., 2014) и црте личности (Arshava & Kutepova-Bredun, 2015). Док професионално музичко искуство развија способност дешифровања дубљег емоционалног значења, немузичари се примарно ослањају на лична искуства и субјективни доживљај (Dai et al., 2025). Код професионалаца је доживљај музике повезан са високим неуротицизмом, анксиозношћу и осетљивошћу на спољни притисак (Loveday et al., 2022), али и са снажнијом мождaном активношћу и перцепцијом више емоционалне валенце (пријатност), посебно када слушају музику бржег темпа (Liu et al., 2018), као и са развијенијом емпатијом и способношћу преношења експресије кроз дело (Saji & Sutar, 2023). Насупрот њима, музичари-аматери у слободним асоцијацијама на вербалне музичке појмове генеришу знатно богатије метафоричке и емоционалне описе (Petrović et al., 2017), али и успешно препознају истоветан хармонски ритам у различитим музичким одломцима (Миланковић и сар., 2005), што упућује на њихов афективан доживљај музичког тока.

Циљеви

Рад испитује и анализира диверзитет афективне осетљивости између наведених група унутар студентске популације (уочени недостатак старосне диференцијације у литератури), уз сагледавање педагошких импликација за унапређење рада на музичким факултетима и академијама.

---

[1] ORCID ID 0009-0001-9896-0186

[2] ORCID ID 0000-0002-7652-4690

Метод

Прелиминарни узорак обухватио је 30 студената (просечна старост 23 године, са већим уделом девојака), испитаних помоћу *Google Forms* анкете методом снежне грудве. Квантитативни део обухватио је анализу музичких примера путем скале GEMS-25 (девет димензија музичких емоција), док је у квалитативном делу вршена анализа слободних текстуалних описа доживљаја помоћу софтвера *MAXQDA*.

Резултати

Разлике се рефлектују кроз интензитет афективног реаговања и начина вербализације. Музичари испољавају већу осетљивост на комплексне и „негативне" емоције, али су подложнији критици и притиску, што објашњава њихове концизније, стручно оријентисане одговоре. Немузичари и музичари-аматери се на скали GEMS-25 примарно ослањају на базичне емоције попут узбуђења или пријатности, док су њихови вербални описи сликовитији и слободнији. То потврђује претходне резултате о непосреднијем, слободнијем и метафоричком кодирању музичких подстицаја код популације музичара-аматера.

Закључак

Ниво музичког образовања директно обликује афективни доживљај, при чему испитаници не деле идентичан простор емоција. Музичари показују израженију афективну реактивност и дубљу диференцијацију код сложенијих емоционалних стања, што отвара простор за примену ових сазнања у унапређењу високошколског музичког образовања и боље разумевање пратећих когнитивно-емоционалних процеса.

Кључне речи: емоционална осетљивост, музичари и немузичари, музичари-аматери, GEMS-25 скала, музичка педагогија

Comparative Analysis of Emotional Sensitivity in Musicians, Non-Musicians, and Amateur Musicians: A Pilot Study

Marko Vesić[1] and **Milena Petrović**[2]
Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia
vesic.marko9@gmail.com; pepa.magare@gmail.com

Theoretical background

Differences among musicians, non-musicians, and amateur musicians span neuroanatomical variations (Gaser & Schlaug, 2003), neuroaffective processing (Park et al., 2014), and personality traits (Arshava & Kutepova-Bredun, 2015). Professional training enhances the interpretation of deep emotional nuances, whereas non-musicians rely on personal, subjective experiences (Dai et al., 2025). Although professionals exhibit higher neuroticism, performance anxiety, and sensitivity to external pressure (Loveday et al., 2022), they demonstrate greater neural activation, higher valence perception, especially in up-tempo pieces (Liu et al., 2018), superior emotional empathy and ability to convey expressive qualities through performance (Saji & Sutar, 2023). Conversely, amateur musicians generate richer metaphorical and emotional descriptions in verbal associations (Petrović et al., 2017) and accurately identify harmonic rhythms across diverse musical excerpts (Milanković et al., 2005), reflecting a deeply affective engagement with musical flow.

Aims

The study examines the diversity of affective sensitivity among the specified cohorts within a student population, addressing a notable gap in age-differentiated literature. Furthermore, it explores pedagogical implications for enhancing educational practices in higher music education.

Methods

The preliminary sample comprised 30 university students (mean age 23, predominantly female) recruited via snowball sampling using *Google Forms*. Quantitative analysis of musical examples utilized the GEMS-25 scale across nine emotional dimensions, while qualitative open-text descriptions of experiences were processed using *MAXQDA* software.

---

[1] ORCID ID 0009-0001-9896-0186

[2] ORCID ID 0000-0002-7652-4690

Results

Results show that musicians, while exhibiting greater sensitivity to complex and negative emotions, provide more concise, technically-oriented responses, likely due to higher vulnerability to criticism and pressure. Conversely, non-musicians and amateurs rely on basic emotions, offering more vivid, unconstrained, and immediate, metaphorical descriptions.

Conclusion

Music education directly shapes affective experience, confirming that participants occupy distinct emotional spaces. Musicians exhibit more pronounced affective reactivity and deeper differentiation of complex emotional states, offering valuable insights for enhancing higher music pedagogy and understanding accompanying cognitive-emotional processes.

Keywords: emotional sensitivity, musicians and non-musicians, amateur musicians, GEMS-25 scale, music pedagogy

Вредности форманата при говору и певању код студената музике

Дуња Деурић Карталовић[a] и **Милена Петровић**[δ1]
[a] Академија уметности, Универзитет у Новом Саду, Србија
[δ] Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија
dunjadeuric@gmail.com; pepa.magare@gmail.com

Теоретска база

Вредности фундаменталне фреквенције (F0) означавају висину гласа у херцима (Hz) и резултат су вибрације гласница као извора звука (Titze, 2000). За разлику од F0, форманти (F_1, F_2...) представљају резонанце вокалног тракта који делује као филтер, обликујући боју гласа и дефинишући вокале (Суботић и Поповић, 2010). При преласку из говора у певање, код студената музике долази до реконфигурације вокалног тракта, односно феномена „подешавања форманата" и појаве „певачког форманта" (Sundberg, 1987; Howard & Angus, 2017). Истраживање ових вредности омогућава увид у утицај специфичног музичког тренинга (солмизација насупрот тексту) на артикулациону стабилност и трансформацију говора у певање.

Циљеви

Утврђивање разлика у вредностима формантских фреквенција и говорне прозодије при говору и певању; анализа прецизности артикулације унутар оба израза, уз поређење природне и темперована висине тона; верификација хипотезе да инсистирање на изражајнијем говору води ка прецизнијој артикулацији и стабилнијој интонацији при певању.

Метод

Обухвата аудио-снимање и акустичку анализу узорака говора и певања студената музике (N = 60) на Департману музичке уметности Академије уметности Универзитета у Новом Саду. Испитивање је усмерено на мерење фундаменталне фреквенције, дикције и интонационих образаца кроз изговор и певање одабране песме (народна песма *Зец копа репу*, обрада З. М. Васиљевић). Аудио-материјал је снимљен помоћу ZOOM H6essential и кондензаторског микрофона

[1] ORCID ID 0000-0002-7652-4690

sE Electronics. Софтверска обрада и поређење говорне и музичке интонације реализовани су у програмима PRAAT, Cubase и Audacity.

Резултати

Очекивани резултати указују на значајне разлике међу студијским групама, при чему се код инструменталиста очекује доминација солмизације као основе за интерпретацију, док ће код музичких педагога, због усмерења ка певању са текстом, вокалној педагогији, хорском раду и методици, примарну улогу имати вербални текст. Такође, претпоставља се да се интонација мења у директној зависности од артикулације текста, као и да се општа прецизност артикулације побољшава када се инсистира на изражајности при претходном читању.

Закључак

Овај рад доприноси бољем разумевању акустичке везе између говора и певања, позиционирајући дикцију као кључну спону између ова два модалитета гласовног изражавања. Резултати указују на висок потенцијал за унапређење музичког образовања у Србији, што се може постићи увођењем интердисциплинарних метода анализе гласа и имплементацијом фонетских вежби у наставу солфеђа и вокалне технике.

Кључне речи: фундаментална фреквенција, форманти, говор, певање, дикција

Formant Values in Speech and Singing Among Music Students

Dunja Deurić Kartalović[a] and Milena Petrović[b1]

[a] Academy of Arts, University of Novi Sad, Serbia
[b] Faculty of Music, University of Arts in Belgrade, Serbia
dunjadeuric@gmail.com; pepa.magare@gmail.com

Theoretical background

Fundamental frequency (F0) values quantify vocal pitch in Hertz (Hz), originating from the biomechanical vibration of the vocal folds as the primary acoustic source (Titze, 2000). Conversely, formants (F_1, F_2, etc.) constitute the acoustic resonances of the vocal tract, operating as a filter

[1] ORCID ID 0000-0002-7652-4690

and modulating the spectral envelope of the voice and distinctively delineating vowels (Subotić & Popović, 2010). The transition from spoken to sung modalities in music students induces a physiological reconfiguration of the vocal tract, precipitating the phenomenon of "formant tuning" and the manifestation of the "singer's formant" (Sundberg, 1987; Howard & Angus, 2017). Examining these variables elucidates the impact of specialized vocal training (solmization versus text-based singing) on articulatory stability and the acoustic transmutation of speech into singing.

Aims

To determine the variances in formant frequencies and speech prosody across spoken and sung modalities; to analyze articulatory precision within both forms of expression while contrasting natural (spoken) pitch with equal-tempered musical pitch; to verify the hypothesis that emphasizing highly expressive speech yields enhanced articulatory precision and greater intonational stability during singing.

Methods

This study utilizes audio recordings and acoustic analysis of speech and singing samples obtained from music students (N = 60) at the Department of Music, Academy of Arts, University of Novi Sad. The investigation focuses on quantifying the fundamental frequency, diction, and intonation patterns across both the spoken recitation and sung performance of a selected song (folk song *Zec kopa repu*, arranged by Z. M. Vasiljević). The acoustic material was captured using a ZOOM H6essential digital recorder paired with an sE Electronics condenser microphone. Software processing, extraction, and comparison of speech and musical intonation were conducted utilizing PRAAT, Cubase, and Audacity.

Results

Expected results point toward significant variances between the study groups. Specifically, instrumental performance students are expected to rely heavily on solmization as the core framework for vocal interpretation. In contrast, music pedagogy students – given their academic focus on text-based singing, vocal pedagogy, choral singing and conducting, and methodic of solfeggio teaching – are projected to prioritize the verbal text. Furthermore, it is hypothesized that intonation changes in di-

rect correlation with textual articulation, and that general articulatory precision improves when expressive reading is emphasized during the pre-singing phase.

Conclusion

This study contributes to a more profound understanding of the acoustic relationship between speech and singing, positioning diction as the critical nexus between these two modalities of vocal expression. The findings highlight significant potential for advancing music education in Serbia. This progress can be realized through the integration of interdisciplinary methods of voice analysis and the implementation of phonetic exercises within the curricula of both solfeggio and vocal technique training.

Keywords: fundamental frequency, formants, speech, singing, diction

САВРЕМЕНЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПЕРСПЕКТИВЕ У МУЗИЧКОЈ ПЕДАГОГИЈИ

CONTEMPORARY INTERNATIONAL PERSPECTIVES IN MUSIC PEDAGOGY

Национално певање: дечије песме и културно обликовање националног идентитета од касног Османског царства до ране Турске Републике

Селма Хаџиосманоглу[1]
Универзитет Меденијет у Истанбулу, Турска
selmahaciosmanoglu@gmail.com

Теоретска база

У касном Османском царству, дечије песме су од једноставног педагошког материјала прерасле у културне инструменте којима су обликовани нови модели грађанства и друштвеног идентитета. Током образовних реформи у 19. веку, музика је постала носилац модерних вредности, те се дечија песма издвојила као посебан жанр усмерен на интелектуални, емоционални и морални развој детета.

Циљеви

Циљ истраживања је да се испита како су представе о детињству, нацији и друштвеним идеалима изражене кроз репертоар дечијих песама током преласка из царства у републику, као и улога овог репертоара у културном посредовању и изградњи нације.

Метод

Истраживање је обухватило готово 2.000 песама компонованих између 1876. и 1946. године, прикупљених из више од сто штампаних извора и рукописа, међу којима су приручници за музичко образовање и педагошке публикације. Текстови песама анализирани су применом критичке анализе дискурса Нормана Ферклафа.

Резултати

Анализа показује да су дечије песме имале важну улогу у културном посредовању и преношењу политичких идеала, моралних вредности и модела модерног грађанства. Теме марљивости, патриотизма, херојства, природе, штедљивости и модерног школства указују на то да је дете представљано као носилац будућности нације.

[1] ORCID ID 0009-0001-7730-5860

Закључак

Током великих промена у турској историји, дечије песме представљале су културни „глас" модернизације и изградње нације, пружајући историјски увид у улогу музичког репертоара у обликовању идентитета и грађанства.

Кључне речи: дечије песме, критичка анализа дискурса, касно Османско царство, рана Турска Република, музичко образовање

Singing the Nation: Children's Songs and the Cultural Construction of Citizenship from the Late Ottoman Empire to the Early Turkish Republic

Selma Hacıosmanoğlu[1]
Istanbul Medeniyet University, Türkiye
selmahaciosmanoglu@gmail.com

Theoretical background

In the late Ottoman Empire, children's songs grew from simple pedagogical material into cultural instruments through which new models of citizenship and social identity were shaped. As nineteenth-century educational reform repositioned music as a carrier of modern values, the children's song emerged as a distinct genre addressing the intellectual, emotional, and moral development of the child.

Aims

This study asks how childhood, nationhood, and social ideals were articulated through the children's song repertoire across the transition from empire to republic, and how that repertoire operated as a medium of cultural mediation and nation-building.

Methods

A corpus of nearly 2,000 songs, composed between 1876 and 1946 and compiled from more than one hundred printed sources and period manuscripts, including music education manuals and pedagogical publications, was examined. The lyrics were analysed through Norman Fairclough's Critical Discourse Analysis framework.

[1] ORCID ID 0009-0001-7730-5860

Results

The analysis shows that children's songs functioned as instruments of cultural mediation, transmitting political ideals, moral values, and models of modern citizenship. Recurring discourses of diligence, patriotism, heroism, nature, thrift, and modern schooling reveal how the child was positioned as the bearer of the nation's imagined future.

Conclusion

Across a transformative period in Turkish history, children's songs served as a cultural "voice" of modernization and nation-building, offering music pedagogy a historically grounded lens on how repertoire shapes identity and citizenship.

Keywords: children's songs, Critical Discourse Analysis, Late Ottoman Empire, Early Turkish Republic, music education

Тело као музички инструмент: ритам, глас и покрет у Далкрозовој пракси

Мажена Камињска[1]
Музичка академија „Станислав Моњушко" у Гдањску, Пољска
Основна и средња музичка школа „Зигмунт Носковски" у Гдињи, Пољска
m.kaminska@amuz.gda.pl

Циљеви

Циљ радионице је развијање ритмичке свести, музикалности и изражајних способности учесника кроз активно повезивање музике и покрета, у складу са принципима методе Емила Жак-Далкроза.

Кратак опис радионице

Радионица се заснива на развијању слушно-моторичке координације и истражује начине на које се разумевање музике може развијати кроз покрет, глас и импровизацију. Учесници ће изводити практичне вежбе у којима се тело и глас повезују кроз ритмичке задатке, активности из солфеђа и импровизацију покретом. Радионица обухвата заједнички рад у паровима, малим групама и са целом групом. Активности су усмерене на доживљавање музичких елемената – као што су пулс, ритам, фразирање и динамика – кроз покрет и коришћење простора у складу са музичким структурама. Водитељка ће процес подржавати импровизацијом на клавиру уживо, усмеравајући и подстичући телесне и вокалне реакције учесника.

Импликације

Радионица показује како учење музике кроз телесно искуство може допринети бољем разумевању ритма и музичке структуре. Истиче се улога импровизације као педагошког средства, као и значај приступа заснованих на покрету за развој слушне перцепције, координације и креативног реаговања. Овакав приступ може се применити у музичком образовању, уметничком усавршавању и интердисциплинарној извођачкој пракси.

[1] ORCID ID 0000-0003-0966-3495

Посебан значај и вредност радионице

Радионица истиче образовни и уметнички значај повезивања покрета, гласа и музике која се изводи уживо. Учесницима пружа целовито искуство музичког изражавања и подстиче развој креативности, телесног доживљаја музике и интеракције у групи. Далкрозов приступ омогућава развој музикалности кроз непосредно искуство и јача повезаност слушања, покрета и изражавања у педагошком и уметничком контексту.

Кључне речи: Далкрозова еуритмика, учење музике кроз телесно искуство, импровизација покретом, музичко образовање кроз покрет, слушно-моторичка координација

The Body as a Musical Instrument: Rhythm, Voice and Movement in Dalcroze Practice

Marzena Kamińska[1]
Stanisław Moniuszko Academy of Music in Gdańsk, Poland
Zygmunt Noskowski Primary and Secondary School of Music in Gdynia, Poland
m.kaminska@amuz.gda.pl

Aims

The aim of the workshop is to develop participants' rhythmic awareness, musicianship, and expressive capacities through active engagement with music and movement, following the principles of the Émile Jaques-Dalcroze method.

Short description

The workshop is based on the integration of auditory and motor coordination and explores how musical understanding can be embodied through movement, voice, and improvisation. Participants will take part in practical exercises that combine the body and voice in rhythmic tasks, solfeggio activities, and movement improvisation. The workshop includes collaborative work in pairs, small groups, and the full group. Activities focus on experiencing musical elements – such as pulse, rhythm, phrasing, and dynamics – through movement, with the use of space re-

[1] ORCID ID 0000-0003-0966-3495

flecting musical structures. The leader will support the process through live piano improvisation, which will guide and inspire both movement and vocal responses.

Implications

The workshop demonstrates how embodied music learning can enhance the understanding of rhythm and musical structure. It highlights the role of improvisation as a pedagogical tool and shows how movement-based approaches can deepen auditory perception, coordination, and creative responsiveness. The approach is applicable to music education, artistic training, and interdisciplinary performance practice.

The importance and value

The workshop emphasizes the educational and artistic value of integrating movement, voice, and live music. It offers participants a holistic experience of musical expression, supporting the development of creativity, embodiment, and interaction within a group. Dalcroze's approach provides a foundation for developing musicality through lived experience, strengthening the connection between listening, movement, and expression in both pedagogical and artistic contexts.

Keywords: Dalcroze Eurhythmics, embodied music learning, movement improvisation, music education through movement, auditory-motor coordination

Аспекти процеса слободне импровизације као сарадње између музичара и плесача

Ардо Рихтер и **Герхард Б. Е. Лок**[1]
Балтичка школа за филм, медије и уметност (БФМ), Универзитет у Талину (ТЛУ), Естонија
gerhard.lock@tlu.ee

Циљеви

Ова радионица на практичан начин истражује аспекте одабраних подпроцеса слободне импровизације у сарадњи између музичара и плесача који обухватају: (1) менталну припрему, (2) планирање ограничења и/или могућности и (3) искуствено доживљавање лидерских аспеката у поменутом процесу (Richter, 2024; Lock & Sikk, 2022; Lock, 2014, 2012).

Кратак опис адионице

У паровима или мањим групама сачињеним од музичара и плесача, учесници припремају, приказују и групно анализирају кратке импровизације у трајању од 1 до 2 минута, фокусирајући се на три претходно наведена подпроцеса (1–3).

Имплликације

За учешће на радионици није потребно формално музичко или плесно образовање. Она омогућава доживљај заједничког стварања звука/музике и неизвежбаног покрета на базичном нивоу, што је посебно применљиво у образовном контексту. У складу са принципима слободне импровизације, радионица је ослобођена било каквих стега (оквира тачно–нетачно, тензија, страхова), трансформишући неочекиване грешке као случајности у изворе нових могућности (Lock & Sikk, 2022).

Посебан значај и вредност радионице

Ова радионица омогућава како школованим тако и нешколованим ствараоцима музике/звука и покрета да освесте, искусе и сагледају подпроцесе слободне импровизације. Она отвара простор за разумевање наведених подпроцеса (1–3). Посебно аспект лидерства који подстиче развој вештина слушања/посматрања, социјалне са-

[1] ORCID ID 0009-0008-3729-0810

радње, вођства и одговорности, самоодрживости, као и креативног превазилажења грешака кроз проналажење нових решења.

Кључне речи: музика, плес, слободна импровизација, интеракција, вођство

Aspects of the Process of Free Improvisation as Collaboration Between a Musician and Dancers

Ardo Richter and **Gerhard B. E. Lock**[1]
Baltic Film, Media and Arts School (BFM), Tallinn University (TLU), Estonia
gerhard.lock@tlu.ee

Aims

This workshop practically explores aspects of chosen sub-processes of free improvisation in the collaboration between musicians and dancers: (1) mental preparation, (2) planning of constraints and/or possibilities, and (3) experiencing leadership aspects in the process (Richter, 2024; Lock & Sikk, 2022; Lock, 2014, 2012).

Short description

In pairs or small groups of musicians and dancers the participants prepare, showcase and group-reflect short 1–2 minutes improvisations engaging with the three sub-processes (1–3) given above.

Implications

The workshop does not require professional music or dance background. It enables participants to experience joint music/sound and untrained movement making on a basic level especially in education context. In accordance with free improvisation principles it is free of any constraints (right-wrong-framework, tensions, fears) turning unexpected errors as serendipity into new possibilities (Lock & Sikk, 2022).

The importance and value

This workshop enables participants to become aware, experience and reflect sub-processes of free improvisation for both trained and untrained music/sound and movement makers. It opens the understanding of the mentioned sub-processes (1–3). Especially the leadership aspect

[1] ORCID ID 0009-0008-3729-0810

supports listening/observation, social collaboration, leadership and responsibility, self-sustainablity and creative serendipity (error-overcoming) skills.

Keywords: music, dance, free improvisation, interaction, leadership

Сложеност хармонског диктата

Димитар Нинов[1]
Музичка школа, Државни универзитет у Тексасу, САД
dn16@txstate.edu

Теоретска база

У књизи Приступи настави у теорији музике, музички педагог Мајкл Р. Роџерс наводи да је „хармонски диктат један од најтежих задатака у развоју слуха" (Rogers, 2004). Дугогодишње искуство у области слушног ангажовања омогућава прецизно прилагођавање педагошког приступа како би се задовољиле потребе и очекивања студената.

Циљеви

Главни циљ овог рада је испитивање методологија за успешно превазилажење потешкоћа са којима се студенти суочавају, а које су повезане са музичким током и његовим различитим аспектима: мелодијом, хармонијом, ритмом итд., као и реализација диктата без грешке. Да би се то постигло, у овом раду се разматра неколико параметара хармонског диктата чије савладавање осигурава успешно бележење диктата. Међу њима су хоризонтално слушање, вертикално слушање, функционално слушање, издвајање бас линије, уочавање разлике између сличних и идентичних хармонија, прелазак са једноставних на сложене прогресије, као и улога полифоније у хармонском диктату.

Допринос истаживања

Разматрање ових фактора усмерава пажњу на специфичне аспекте хармонске фактуре, као што су стабилност насупрот нестабилно-

[1] ORCID ID 0009-0004-3403-2008

сти, као и на различите нивое нестабилности у хармонском кретању. Развој хармонског слуха повезан је са обликовањем тоналне музике на различите начине који скрећу пажњу на вертикалне комбинације и њихову интеракцију.

Имūликације

Разумевање ових механизама користи и практичарима и студентима. Композитори, аранжери и импровизатори морају поседовати најразвијенији хармонски слух због свог свакодневног рада са хармонијом. Са друге стране, они који изучавају дисциплину хармоније — било у музичким школама или приватно — такође имају могућност за развој свог хармонског слуха, чак и ако се не баве неком од претходно наведених каријера. На крају, поред општег развоја музичког слуха, хармонски диктат помаже у развијању осећаја за функционалну хармонију — што није питање привилегије створене за одабрану мањину, већ потреба која обликује професионални профил сваког музичара.

Кључне речи: музика, диктат, хармонија, мелодија, слух

The Intricacies of Harmonic Dictation

Dimitar Ninov[1]
School of Music, Texas State University, USA
dn16@txstate.edu

Theoretical background

In Teaching Approaches in Music Theory, music educator Michael R. Rogers writes that „harmonic dictation is one of the most difficult jobs in ear training" (Rogers, 2004). Long-term experience in the field of auditory learning allows for a precise calibration of the pedagogical approach to meet the needs and expectations of students.

Aims

The main goal of this paper is to examine methodologies to successfully overcome the difficulties that students face, related to the musical flow and its various aspects: melody, harmony, rhythm, etc., and to complete the dictation without mistakes. To achieve this, the paper discusses sev-

[1] ORCID ID 0009-0004-3403-2008

eral parameters of harmonic dictation, the mastery of which ensures successful dictation recording. Among those are horizontal hearing, vertical hearing, functional hearing, extracting the bass line, making a distinction between similar and identical harmonies, transition from simple to complex progressions, and the role of polyphony in harmonic dictation.

Contribution

The discussion of these factors directs attention to specific aspects of harmonic fluctuation such as stability vs. instability, as well as the various levels of instability in the harmonic motion. The development of the harmonic ear is related to making tonal music in a variety of ways that draw attention to vertical combinations and their interaction.

Implications

Comprehending these mechanisms benefits both practitioners and students. Composers, arrangers, and improvisers must possess the most developed harmonic ear because of their daily dealings with harmony. On the other hand, those who study the discipline of harmony—either in music schools or privately—have a good chance of developing their harmonic ear as well, even if they do not pursue any of the above careers. Ultimately, besides the general development of a musical ear, harmonic dictation helps to develop a sense of functional harmony—something that is not a matter of privilege created for a select few, but a necessity that shapes the professional image of every musician.

Keywords: music, dictation, harmony, melody, ear

29. међународни Педагошки форум сценских уметности
МУЗИЧКА ПЕДАГОГИЈА У ОГЛЕДАЛУ СТРУКЕ, НАУКЕ И ИЗВОЂАШТВА – САВРЕМЕНА УЧИОНИЦА КАО ПРОСТОР ЗА ИЗРАЖАВАЊЕ И ИСТРАЖИВАЊЕ

Програм и Књига сажетака

29th International Pedagogical Forum of Performing Arts
MUSIC PEDAGOGY REFLECTING PROFESSION, SCIENCE, AND PERFORMANCE – THE CONTEMPORARY CLASSROOM AS A SPACE FOR EXPRESSION AND EXPLORATION

Program and Book of Abstracts

Приредиле / Editors
мр Сандра Дабић / Sandra Dabić, MSc
мср Сара Савовић / Sara Savović, MA
Факултет музичке уметности / Faculty of Music

Издавач / Publisher
Факултет музичке уметности у Београду
Faculty of Music, Belgrade
2026

За издавача / For Publisher
др ум. Слободан Герић, декан Факултета музичке уметности
Slobodan Gerić, DMA, Dean of the Faculty of Music

Прūпрема за шūтамūу / Prepress
Душан Ћасић / Dušan Ćasić

Шūтамūа / Printed by
Тон плус, Београд / Ton plus, Belgrade

Тираж / Circulation
120

Београд / Belgrade 2026

DOI: 10.5281/zenodo.23101451